

Tibetan Buddhist Resource Center

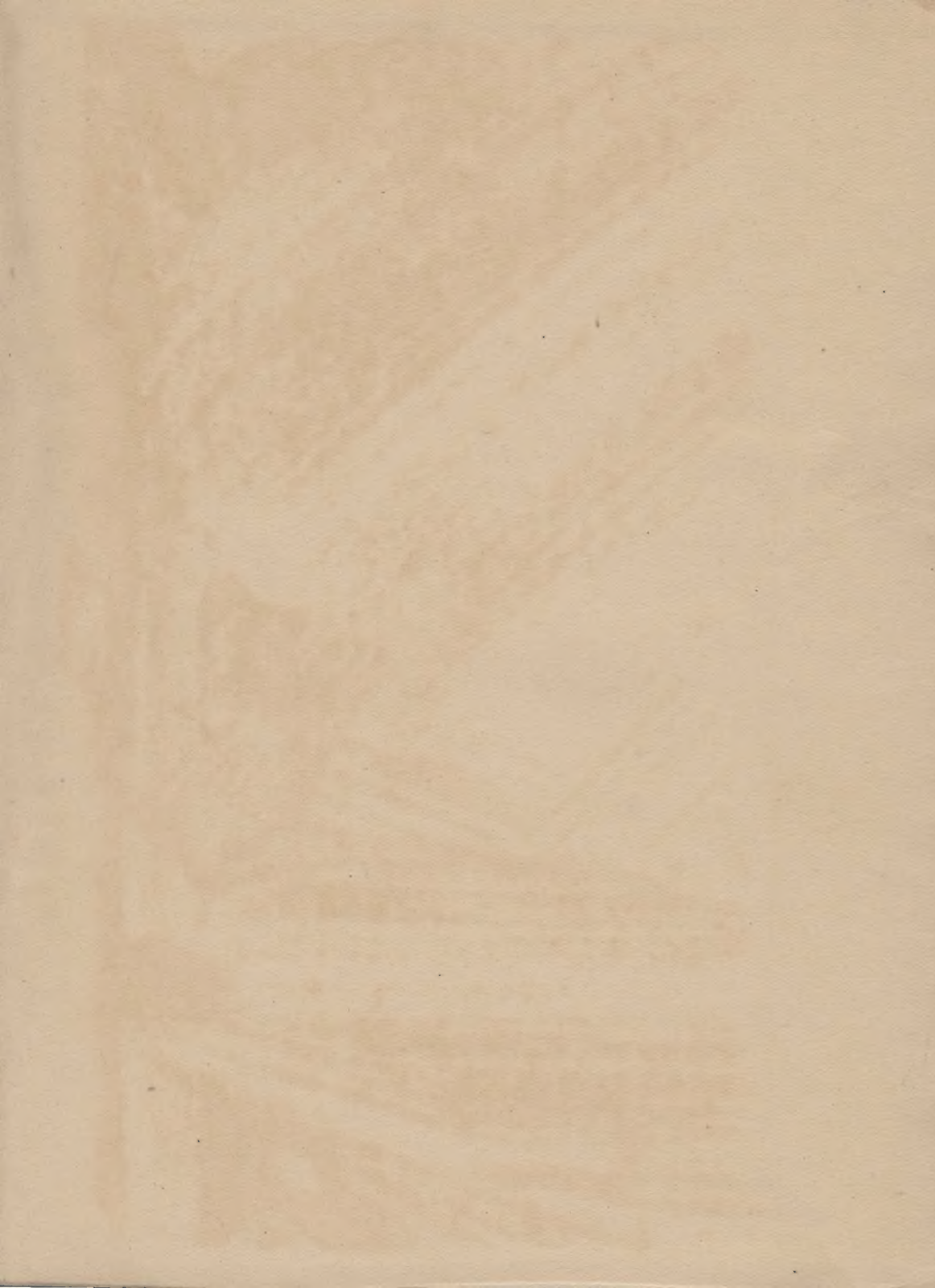
Text Scan Input Form - Title Page

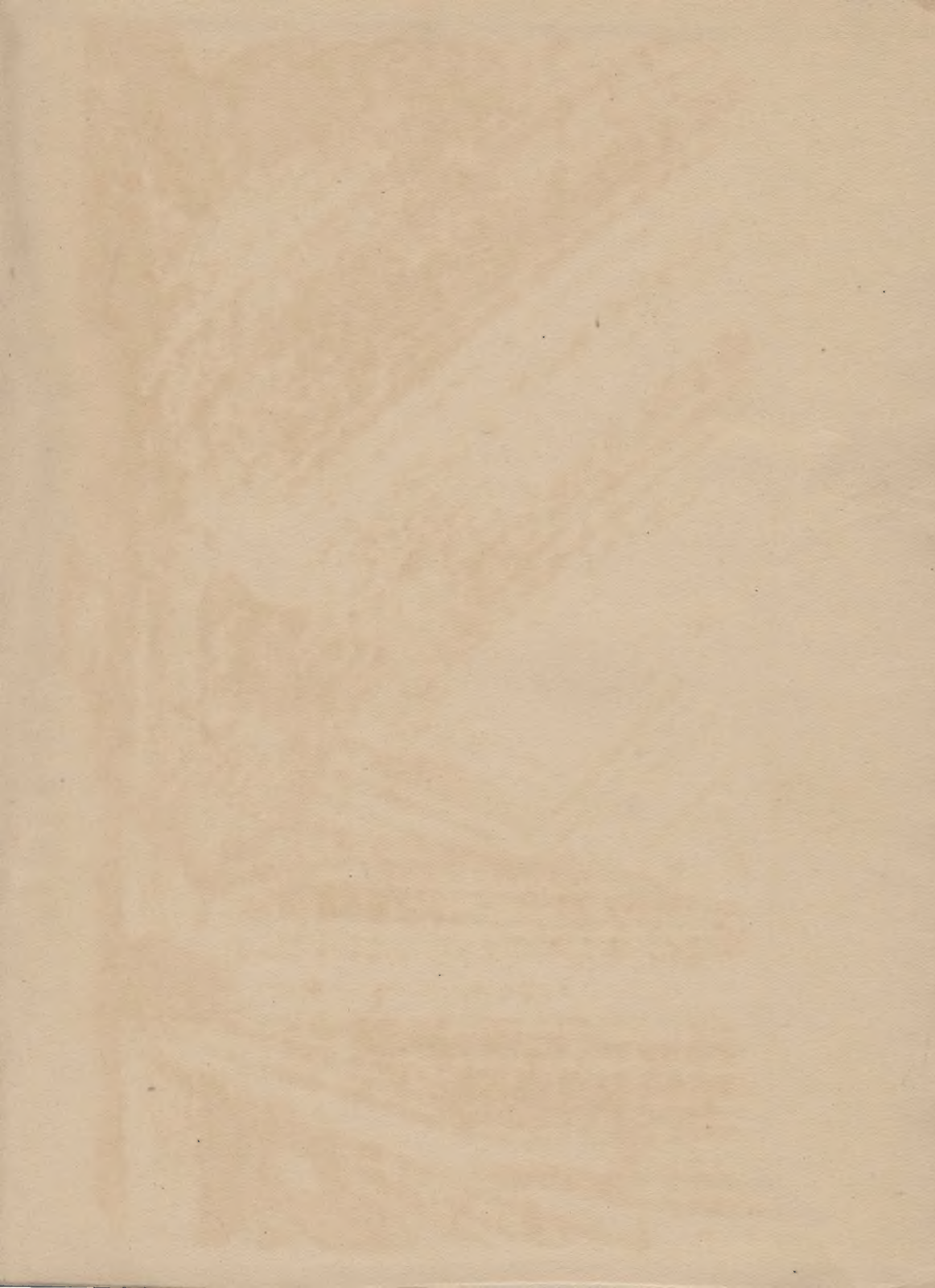
Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23906
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	44
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 44

DOAB
TO
DRAW

X

the Doab between the Ganges

and Jamnā rivers झाडास्थली

↳ the Doab or district between

the Gaingā and Yamunā rivers

अन्तर्वेदी.

अन्तर्वेदी

docile adj 1 I वश्य MBh, kāv, etc —

विधेय MBh, kāv, etc.

1 II अस्वच्छन्द L — निघ्न ङ (आ) —

प्रणय MBh, Hariv, Śaṅk — बुद्धिमत

W — वश. ङ (आ) L — शिक्षित W —

श्रोत्रिय W.

not docile अविधायिन् Bh/pr.

docility 1 I विधेयता Car.

a kind of acid dock 1 II

रुक्मिणी: L a kind of dock

वीराम्बल: L — अम्बलवेतस: MBh 3.

11568 Swiss.

doctor

1 I गृहः.

a doctor skilled in antidotes

खेरः (only 4) a little given

to a doctor भट्टाचार्यः.

doctrine n 1 I वादः Sarvad, Sūtr -

~~राक्षस~~ Sarvad, Bhp सिद्धान्त - मतम्

MBh, Kār, etc - राक्षसः Sarvad, Bhp.

1 II उपदेशनम् MBh, Sāh, उपदेशना

Pāncat - तन्त्रक म् पुं - तन्त्रम्

MBh, etc - दर्शनम् MBh, 12.11045 f,

Bhp, etc - दृष्ट f Ucar - दृष्टि f

Jātakam - दृष्टिगतम् Divyān 164

नयः R, Sah, Bhā hāp, sarvad

नयः Bālar — पथिन् २ L —

प्रघटकः ५८ cat - प्रघटकः kap, ch

— प्रदर्शकम् (५८) kap, ३८ (५८ प्रघटक)

— प्रभाषः Hariv (Nclak) —

विशानम् (५८ ५ आ) Su ३२ - शासनम्

(५८ ५ आ) MBh, hām, Kathās - समयः

(५८ ५ आ) Nir, MBh, Sāmk, Sarvad

समुदेश mfn MBh, Sarvad.

the adherent of any doctrine

आदिन् m (४८) Maitr up, Samk,

Sarvad an adherent of

Sak ti doctrine आदिनादिन् m

Cat adhearing to any

particular doctrine आदिनादिन् mfn

W.

14
12729
a bad doctrine 1 I कुशानम्

Subh.

1 II कुवत्मेव n MBh 3.10.71,

Sarvad — कुशासनम्.

Salic doctrine 1 II ओषधमम्

MBh — मातङ्ग्यम् 1 अथ

मिथ्यादर्शनम् L the doctrine

about the human body

शरीरं तज्जम् cat the doctrine
affirming the world to be

illusion मायावादः cat the
doctrine and practices of
the left hand Saktas

कोलम् kutarn the doctrine
communicated by Narayana
to Narada हरिगीता: f pl 11.1

the doctrine inquiring into

the nature of the embodied

spirit शास्त्रिकम् MW the

doctrine of Buddhism (as

distinguished from the

Saṅgha or monastic order)

संघः MWB 70 the doctrine of

Cārvāka

चार्वाकदर्शनम् W

-आविक्रमस्य doctrine of

final emancipation मोक्षशास्त्रम्

1/2 The doctrine of Gautama

Bu lha शाक्यशासनम् Hcar

the doctrine of grammatical

gender लिङ्गानुशासनम् Putend

the doctrine of Jina (Maha-vira)

जिनधर्मः Mastyap 24. 47, Hyog

139 the doctrine of kav

las कौलमातः Tants कौलमातः

the doctrine of Paingya

सेङ्गम for the doctrine of

sages मुनिमत (ibc) the doc

trine of the absolute unity

of spirit केवलम् doctrine

of the Ardhaphalak sect

अर्थशास्त्रम् the doctrine of

the cārvakas अर्थवादः Jitekam

the doctrine of the continual

decay of things शून्यभङ्गवादः

Bādar 2.1.18, 5ch the doctri-

ne of the kaulas कृतमार्ग

the doctrine of the kaulas

कुरुवर्त्मन् n कृतमार्ग the

doctrine of the Nyāya school

of philosophy न्यायशास्त्रम्

Sarvad the doctrine of the

Pāñcarātras पाञ्चरात्रम् Sarvad

col, Cat (also पञ्चरात्र, पञ्च-

रात्रक The doctrine of the

~~Here~~ Pāsupatas पाशुपतज्ञानम्

Cat पाशुपतम् MBh

पाशुपतशास्त्रम् Sarvad doctri-
ne of the Sāmkhya सारंगार्थः
 (in comp).

The doctrine of the Veda I

वेदशास्त्रम् Mn 4.260 etc.

doctrines and principles of the Vedas

I II वेदवृत्तम् MW - श्रुतिविषयः

the doctrine of the Vedaṅgas

वेदशास्त्रम् Jyot the doctrine

of the yoga by Patanjali

योगशास्त्रम् Madhu the doc -

trine of Vaisesikas १९२५

आ. Sāṃkhyak, sch. the doc-

trine of those who worship

the qualities गुणमतम् Sankar

the doctrine relating to

perfected beings सिद्धविद्या

Pañcar the doctrine that
 +
all things are real सर्वास्ति-

वादः MWB 157 the doctrine

that the perception of the

outer world does not

(MWB 157) arise from images impr-

essed on the mind निर-

कारज्ञानवादः Sarvad esta-

blished doctrine trans--

mitted from one teacher

to another सप्रदायः Gs, S₂S, etc

the establishment of doc-

trine सिद्धात्वा APrāt, Sarvad,

सिद्धता following any fas-

ticular doctrine वादस्त W

a genuine doctrine

संसारम्, Mn, Yājñ, Pur, etc

a good doctrine संसारम्

Mn, Yājñ, Pur, etc — सदागमः

Sāh, Prab, Dharmasārm

the higher doctrine of the

Śaktas दक्षिणम् kulārṇ 2

in every doctrine प्रतिविद्यम्

~~and~~ Gant the left hand

doctrine वाममार्गः cat mono

Theistic doctrine (तत्तन्तः MBh,

BhP Muni's doctrine मुनि-

वाक्यम् MW/ possessed of a
I II

genuine doctrine सचरात्र

अत्र Pañcat .

possessed of a good doc-

trine सचरात्रवत् mfn Pañcat

the propounder of any

doctrine वादिन् m (if) Maitr

Up, Sāmk, Sarvad the

Sāmkhya doctrine सांख्य-
शास्त्रम्

settled doctrine

सिद्धान्तः MBh, Kap, Sarvad

Siva's doctrine शिवागमः

Heat the teacher of any

doctrine ^{आदि} _m (ifc) MaitrUp,

Sank, Sarwad a tradi

tional doctrine ३ भागमः Mn

12-105, MBh, etc treating

of the doctrine of विज्ञानेश

supn (ifc) Sussr the true doc-

trine of the Veda वेदत्वम्

can the validity of a

doctrine तस्मैद्वैतम् Aprāt,

Sarvad, सिद्धता the Vedānta

doctrine एकात्मपक्षः Sāṃkhya,

Sch all doctrines सर्वतन्त्राणि

n pl Heat (prob) contain

ing all doctrines सर्वतन्त्रमय

my (f) n Heat the doctrines

of a Buddhist school

of philosophy वेनाशिक: A The
doctrines of the Buddhist

वेनाशिक: A the doctrines
of the Buddhists वेनाशिक -

तन्नाम्, वेनाशिकसमय: B fol-
lowing numberless doctrine

शतपाथिक mf (ई) n w hold-
ing the doctrines of a

particular sect महावैश्वानरा

MW knowing the Vedānta

doctrines आत्मतत्त्वज्ञानम् न L.

taking the (Jain) vows

after having broken with

doctrines adhered to for-

merely उद्योगपरमपञ्चमम् Jain

document n 1 I व्यवस्थापत्रम् L (in

law) करणम् Mn 8.51.52.154.

1 II पत्रम् kār, Rājat, Pañc, पत्रः

Sākat (if f आ, ई) — पत्रिका sāk,

kād, Pañc — भूर्जम् kāraṇḍ — लिपि

f Naish, Lalit लिपी L — तेरयपसञ्ज ^{MW}

३: ~~MW~~ any document granted

by royal favour राजप्रसादपत्रम्

Lokapr any document written

with one's own hand स्वतन्त्रविरचितम्

Vishn (in law) any written

document (esp a written

accusation) द्वैतम् Vishn, Yajñ

(in law) any written docu-

ment (esp a written defence)

द्वैतम् Vishn, Yajñ any written

12/4/7

document used as proof साधन

पञ्चकम् MW a counter document

nt प्रसभितंख्यम् Was a document brought forward by

the opposing party प्रसभितंख्यम्

Was a document drawn up

in different dialects कम्

कम् Sāh a document holder

मज्झिमसार: kshitiṣ a document

on a plate पट्टकम् Rājat a

falsified document कृतलेखः

kathās 124 · 198, कृतलेख्यम् Pancat

(ed Bomb) a forged document

कृतलेख्यम् W a legal document

not made up in any particular

person's name पञ्चकूटम् L.

a written document / ^{1I}आभिलेख-

तम् Yājñ 2.149 - लेखपत्रम्

Mālatīm, लेखपात्रिका Kathās.

1II लिखनम् W, लिखितम् Yājñ,

Sch (1W 297).

a written document dispo-
sing of one's property स्वीकार-

पत्रम् RTL 531 a written docu-

ment granting assurance of

safety अभयपत्रम् (a modern
XXXXXXXXXX

term) a written document
XXXXXX

of any kind (इत्था: on pl Hariv,

kāv, VarBṛS, etc.

dodecagon n । I द्वादशाक्षर, द्वादशाक्षि

Col.

an equilateral dodecagon

समद्वादशाक्षः, समद्वादशाक्षम् MW

a dodecagonal figure

द्वादशाक्ष, द्वादशाक्षि ५ Col.

12954

+

an equilateral dodecahedron

I II. समद्विदशाः, समद्विदशाः

MW.

Zinc

doe n | I मृगी — मृगी Hariv, R,

etc — हरिजी TS, etc.

I II भुज्जु इ — भुगवधू इ Kāv —

मृगाहु.ना Kum — रोहिष इ L —

रोही Markh (v.l. रोही) — समीची. Un

4. 92, Sch.

the condition of a doe

मृगीत्वम् Markl a doe-eyed

woman हरिणी दश, हरिणी नमना

doe's milk मृगशीरस ग

ककुशादि a doe of Ranthia

Ranthia species राहिषी

a kind of spotted doe

सारङ्गी milk of a doe

मृगशीरस Apast the state of

a doe मृगशीरस MarkP to

resemble a doe. हरिणीरूपाम्,

हरिणीरूपामते Git.

dog n | I खन m RV, etc —

गुण रः (Uṇ 1. 41) Mṛicch, P Sarv,

Hit.

| II अरत्तत्रपः L — अलिपकः L —

अस्थिरवादः L — अस्थिरक्षः,

अस्थिरभुज m L — कक्षशायः L —

कक्षशायः L — कालेयकः Hear —

कुकुरः (Uṇ 1. 41) L, = कुकुर —

कुंकुरः AV, Var B.S, Pañcat, कुंकुरः

— कृतज्ञः L — कृतज्ञः L —

क्रोधिन म L — ग्रामपृगः L —

ग्रामीणः L — ग्रहपृगः L — ढः L —

चक्रनालधि म L — चन्द्रमहः L —

जकुटः L — जिह्वापः L — जिह्वापावन

म L — जिह्वालिहः L — जुकुटः W

— देशिन म Np₂ — दीर्घनादः L —

७
12960

दीर्घरतः W — कुरुसंथः L — वृत्तिहारि

म L — द्वादशामुस — म L — पुरोगति

म L — पुरोगामिन — म L — प्रखरः

L — बुधः L — भटितः L —

भलुहः L — भलूकः L — भवनः L —

भषः, भषकः, भषणः L — भूभुवकरः

L — मण्डलः L — मण्डलकः L —

मण्डलिन — म L — मङ्गलः L — मृगदंशः

मृगादंशकः L — मृगारि, मृगाराति म

L — मक्षः L — रजःशयः W —

रत्नकीलः Vks — रत्नाराचः ,

रत्नारीचः (only L) — रत्नत्रणः ,

रत्नशामिन म L — रत्नदुकः L —

रत्नामर्दः L — रथ्यामृगः L —

रन्तिदेवः W — रसनालिह म L —

रसापामिन म L — रात्रिजागरः L —

रुदथः (only L) — रुरु m L —

रुवथः Ug 3.116, Sch — ललजिजिह्वः

L — वक्रपुच्छः, वक्रपुच्छिकः,

वक्रलाडु.लः, वक्रवातधि m L —

वण्डरः (only L) — वसापामिन L

— वान्तादः L — विलोमः L —

विद्यवद्रः Nis 2.3, Sch — वृक्कः L

— वृक्कदेशः L — वृक्काराति, वृक्कारि

म L — श्यालु म L — शरत्कामिन

म L — शिवकामः L — शालामृगः

L — शालावृक्षः L — शिवारति,

शिवारि म L — शीघ्रचेतनः L —

शुनः L, खन — शुनि म L

शूरः L — खानः Kāv, Pañcat —

सलः L — सरमात्मजः Var Br S,

सरमापुत्रः, सरमारुतः Suleh —

12964 7

सूचकः only L — स्वजातिद्विधः m

L — कुनकः MBH 13.6070.

anything left by a dog

खानोच्छिष्टम् MW attacked by

the dog-demon (epilepsy)

खग्रेहगृहीतम् mfn Ap Gr. the

being a dog सारमेयता Kathās

belonging to a dog. शौवन mfn

Pān, Sch, Vop — शौन म् (इ)

n MBh the chastiser of a

dog-keeper विश्वामित्रः Nir

2.3, Sch a dog and a Candāla

खचण्डालम् (गु गवाक्षादि)

खचण्डाल (also MW) a dog

and a jackal खड्गालम् n

sg Pat. on Pān 2.4.12, Vārtt

12966 x

2 a dog and an ichneumon

एतच्छ्रुत् न स्र Mn 11. 159

a dog's ear एतच्छ्रुत्: Kāty Śr,

Sch 'dog-eared' श्रुच्छ्रुत्:

Pāṇcav Br 'a dog (esp. a hunting

dog). श्रुच्छ्रुत्: (Pāṇ 4. 296)

Kād, Hcar a dog (esp. one of

the two four-eyed brindled

12167 40

watch - dogs of Yama,

conjectured by some to have

been originally Indra and Agni

सारमेयः MBh, R, etc dog's

excrement खनिष्ठा Mn 10. 91

"dog-bearing" खनीक m L

a dog feeder खगाणिकः,

खगाणिकी.

12968 H⁺

a dog feeder । I खपोषकः Kād

— खपचः, खपचा, खपची W,

खपाकः.

। II खवत्त m Mn, MBh, Vas.

dog's flesh खमिसम् Mn 10-

106 — खपदम् Mn 9. 237,

खपादः Rājat dog's hair

खपाकः Kātās a dog keeper

12967

12

खपचः, खपचा, खपची W -

खपचः 'a dog keeper (regarded
as a low man). निरुक्तः Nir

2.3, Sch a dog leader खप

MaitrS dog life खपनि

L a dog-like fellow खपः

MW a dog's mark branded

on the animal body खपदम्,

राजपदः Rājat 'dog-night'

खनिशम्, खनिशा L, Pān, Sch

'dog-piercer' खानिध m AV,

VS, Maitr S, etc, खानिधः R

'dog-pisacas' पिशाचशोण m

Ap Gr, Sch dog remnant

खानोच्छिष्टम् MW 'dog-rogue'

खधूर्तः L 'dog-seizer' खग्रहः

५५

1277

Āp ८२. 'dog-serpent' वाह

m BhP a dog's skin वाजिन

Āpast dog's sleep वातानिद्रा

MW dog's speech वागवैरवरी

MW the dog-star मृगशिरः

Ait Br_१, Sūryas a dog's state

of life वाचसा MBh 'dog-

subsistence' वागृति f. Mn 4.

+5
12/1/22

4.6, Rajat, BHP, etc a dog's

tooth खदंष्ट्र W dog-trainer

खवत m Mn, MBh, Vas a

dog trained for chase

विरवकदु mL 'a dog's wife'

कोलेयकुटुम्बिनी Kad 'a domestic

animal i.e. a dog' कोलेय mfn

eating dog's flesh खभोगिन

12973 16

mfn R eating dog's meat

खेभक्ष, खेभक्षय mfn MBh

the enmity between the dog

and the boar खोवराहिणी Pan.

4.2.104 Vāstt 21, Pat.

a female dog I खोनी Hcar

= शुनी — सारमेयी L.

I II खन f.

a female dog in general

सरमा L 'forest-dog' वनखन

m sis the genital organ of

a dog अनुःशेपन MW 'having

a dog for a horse एतैवः L

having a dog's head एवशीर्ष

mfn L killed by a dog

एवहत mfn W licking up like

a dog खल्लिह mfn. Pāṇ. 8.4.

42, Sch like a dog खल्ल MW

the nature of a dog शौवन MW

— शौवनम् MW the progeny of

a dog शौवनम् MW relating

to a dog शौन mf (इ) न

MBh — शौवन mfn Pāṇ, Sch,

Vol. the state of a dog शौवन

MW the tail of a dog एवमुक्त्वा

Pañcat touched by a dog

एवमुक्त्वा mfn W wearing or

having the form of a dog

एवमुक्त्वा mfn MW Yama's

dog यमः: Kāth, Maitr S

a young dog अणकः MBh 13.

6070 to behave like a dog

कुक्कुरीय Nom कुक्कुरीयति Pāṇ. 8.

2.78, Pat belonging to dogs

शौच mf (इ) न Pāṇ, Sch,

Vop carried by dogs इमुनेषित

mf RV dogs and asses

एवगदिभम् न cg Mn 10.15

having dogs for food.

एवभोजनः VP 'keeper of dogs'

दायः Hariv keeping dogs

दायिन mfn VS — दायित mfn

Mn, MBh, Vas keeping dogs

for pleasure दायित mfn

Mn 3.164 killed by dogs

दायित mfn W living by breeding

dogs दायित mfn Nir, Sch

living on dogs दायित mfn

12979

22

Prâyaśc, एवमुक्तिं मयि यजिन्

a lord of dogs एवमिति म

VS, MaitrS, BHP 'lord of the

race of dogs' सारमेयगंगाधिपः

Suise a meal of dogs (said

of the body) एवभोजनम् BHP

a multitude of dogs शैवम्

ग रवाण्डादि.

a number of dogs | I

एवमूयम्, एवमूयम् (MW).

| II शुनीरः L — शून्यम्, शून्या

L:

शून्यम्, शून्या

a number of female dogs

शून्यम्, शून्या L one killing

by means of dogs एवमूयम्

mf (शुनी) न MW one who

cooks dogs लपचः, लपचा,

लपची Śāṅkhya, Mn, MBh, etc.

लपच m Mn 3.92, लपकः

Buddh, Mn, MBh, etc. one who

is drawn by dogs लपकः,

लपकः W one who possesses

dogs and asses लपकः m

BhP a pack of dogs लपकः

१ रवाण्डिकादि — शौवनाम १

रवाण्डिकादि a possessor of dogs

खप: Hariv — खपाति m VS,

MaitrS, BHP relating to dogs

शौवनाम mf — शौव mf (इ)

१ Pān, Sch, Vop.

doggish शौव mf (इ) १ Pān,

Sch, Vop.

12933 1

dogged adj । II. परिकल्पित MBh.

12984 X

dogma I II कृतान्तः Bhag 18.13 —

राष्ट्रान्तः Sarvad, BHP, सिद्धान्तः —

सत्यम् W — सिद्धान्तः MBh, Kap,

Sarvad.

not an incontestable dogma

आसिद्धान्तः Swiss 'dogmas about

the soul' आत्मप्रवादः 'dogmas

about the supreme spirit

आत्मप्रवादः the dogmas of

Buddhist metaphysics

आभिधर्मः - those who assert the

dogmas about the supreme

spirit?

आत्मप्रवादः m pl

Nir. 13.9.

अभिधर्म

a kind of Dolichos I I

कुलत्तिका Sussr.

I II कबुरः L — कुलमासम L,

यावक — लामृष्टा L —

महाशिवी L — रथूलशिवी L.

आचार्य

Dolichos biflorus I I चिग्नः Npr,

चिग्नः ..

I II कालगुप्तः W, कालगुप्तः L —

चिग्नः L.

a wild variety of Dolichos

biflorus कालगुप्तः L a kind

of vetch (Dolichos biflorus)

कालगुप्तः W, कालगुप्तः L.

Dolichos Bulbosus

$\frac{315.1 \text{ g}}{29 \text{ g}} \quad 7$

$\frac{315.1 \text{ g}}{29 \text{ g}} \text{ on } L.$

Zinc

Dolichos Catjang । I राजमाषः मझ.

। II काचमाषः L — दिजशप्तः L —

नीलमाषः L — नृपमाषः L —

नृपोचितः L, राजमाष — बबटः,

बबटी L — मरुत्करः L — नेरः

W — सिलमाषः L.

consisting of the plant

Dolichos Catjang राजमाष

12990 X

mfn Pan. 5.1.20, Värth 1,

Pat sown with the plant

Dolichos Catjang राजमाष्य

mfn Pan. 5.1.20, Värth 1,

Pat.

Zuraw

Dolichos lablab I I मलिका Var.

III फलिका L.

a specious of pulse (perhaps

Dolichos lablab) मिषावी L.

12992 T

the plant Dolichos pruriens

कुंकुटी (Pan 4.4.46) Subr.

31.12.46

12 193 X

Dolichos Sinensis I I निष्पावः

Bhpr.

I II पतङ्कजा — माध्विका L.

a species similar to

Dolichos Sinensis निष्पावः

Bhpr.

Z. 11. 193

Dolichos uniflorus. I कुलत्थः Pāṇ.

५.५.५, MBh, etc — खलः ŚBh

१५.१.३.२२, Kauṣ, कुलत्थः.

I II लाम्बीजः L — लोचनहिता L —

सिलेतरः L.

a kind of pulse (Dolichos

uniflorus) कुलत्थः Pāṇ ५.५.५,

MBh, etc made with Dolichos

uniflorus अनिस-त mf (३ Pān

4.4.4) n Swiss prepared with

Dolichos uniflorus अनिस-त

mf (३ Pān 4.4.4) n Swiss

sown with Dolichos uniflorus

(as a field) अनिस-त Pān

5.2.1, Kās.

Swiss

12996

doll n 1 I पुत्रिका Bhartṛ, kathās,

[— पुत्रका Pāṇ 7.3.45, Varṣ 10, Pat—

पुत्रकः cat, पुत्राणी, पुत्रलकः, पुत्रालिका,

पुत्रिका BHP, पुत्री — कुत्रिमपुत्रकः kum1.

29, कुत्रिमपुत्रिका kathās 24.29.

1 II कुरुक्षी — दारुगर्भा L — पञ्चादिका L

— पञ्चादिका kād — पञ्चादिका L — पञ्चा

— ली L — पुत्रकः — लक्ष्मयी L — शाखाङ्गी L

a doll made of cloth वस्त्रपुत्रिका।

doll (said contemptuously of

a man) पञ्चापुरुषः Sinhās (Sāring

P. 23) - पञ्चा Pān 1. 2. 52, Vartt 5, Pat

4 f, Pat & kās like a doll

क्रीडनीयक - सानिभ mfn Kathās 12.

74 a mechanical doll (fitted

with strings or any mechanism

for moving the limbs) यन्त्र

पुत्रकः Rajat, यन्त्रपुत्रिका Kathas.

a wooden doll 1 I दारुस्त्री, दारुका

L दारुमयीनारी, दारुमयीयोषा,

दारुमयीस्त्री MBh — योषा (with

दारुमयी) MBh a particular

game with dolls पुनर्लब्धि-यात्रा

Gal.

12999⁺

dolomite

क्षारमवः L — गोमेदसंनिभः L.

आरक्ष

'dolphin-faced' शिशुमारमुखी

L 'the dolphin's head'

शिशुमाराक्षरसु n MBh dolphin-

shaped शिशुमाराकृति mfn VP

Gangetic dolphin शिशुमारः

VS, etc. a kind of sea-

monster (confounded with

dolphin) मकरः VS, etc.

dolt adj । I मूढ MBh, Kāv, etc.

doltish adj स्थूल † (आ) MBh,

Pañcat.

dolt n । II देवः L.

doltishness । I स्थूलमन MW.

domain I II धामन ॥ RV, etc —

स्थानम् (स्थानः Siddh) Nir,

Var Br S.

domain of the gods देवक्षेत्रम्

RV 5. 64. 7 — देवक्षेत्रम् Br

having a wide domain

अकगव्युत्त mfu RV 9. 90. 4,

SB, Sāṅkh Śr one who has

a particular domain of

knowledge विषयज्ञः Rājat

own domain स्वज्ञाताः Kam

whose domain is far दूरेगच्छति

mfn AV 4. 28. 3 whose domain

reaches far दूरेगच्छति mfn

AV 4. 28. 3.

domestic adj. 1 I गृह्य TS 5, MaitrS,

AitBr 8.10.9, Gobh, etc.

1 II अवसथ्य L — आवसथिक ऋ(ई)

Pāṇ 4.4.74 — गार्ह in comp — गार्ह्य —

गृह्य VS 16, 44, TS — न्योक्स् RV, Ait

Br, न्योक् (prob), kās on Pāṇ 7-3.64

— पास्त्य (prob) वास्तुमय ऋ(ई) AgP —

शम RV 1.32.15.33.15 — शालीन ऋ(आ)

Āpast, Bandh — संदेश्य AV — सादन्य

RV.

being the object of domestic

rites (as the Maruts) गृहमेधिन्

VS 17-24, TS 1, TBz 1, SBz 2 a

Brāhman who has suffered

his sacred domestic fire

to become extinct वीरहन् म

Vas connected with domestic

rites गृहमेध BHP 2 f a domes-

tic affair गृह्यम् BHP 10.8.25,

Heat — गार्हस्थ्यम् MBh. 14.162,

BHP 3; 9.6.47 the domestic

Agni गृह्यः ŚaikhGr 5.2.5

domestic Agni गृह्याग्नि म. ३

11

a domestic animal / ग्राम्यपशु म

Pāṇ 1.2.73 (applied contemp-

tuously to man) BHP 6.15.16

1 II
domestic animal को होयकः

(Pāṇ 4.12.96) kād, hear —

पशु म RV, etc — मन्दिरपशु म

L.

domestic dimension कुटुम्ब-

कहः, कुटुम्बकहम् domestic

duty रत्नोन्निवन्धनम् W.

domestic fire १॥ आवसथ्यः,

आवसथीयः [scil अग्नि] (TBh 3.7.46),

MBh, Vait — पाकः L — शांताग्नि म

Gaut, Gobh, (RTL 365).

domestic life गृहम् Ītakum

a domestic peacock गृहमयूरः

Mṛicch a domestic rite गृह्यक्रमः

n गृह्याकर्मन् Gobh 1.1.1, Grihyās

1.33 domestic rites and the

rules relating to them गृह्या

Grihyās domestic utensils

परिष्कारः SaddhP establishing

a domestic fire आवसथ्यम्

आवसथीयम् L the goddess of

domestic affairs पत्न्या RV,

4.55.3. 8.27.5 keeping a

domestic fire आवसश्यम्,

आवसथीयम् & occupation with

domestic affairs गृहव्यापार.

one who is the object of the

domestic sacrifices (as the

maruts) गृहमेध RV 7.59.10,

Maitr 1-10.1 & 15, Sāṅkhś 3

one who performs the domes-

tic sacrifices गृहमेधिन् AV, TS 3,

SBr 3 etc — गृहमेध RV 7.59.10,

MaitrS 1.10.1 & 15, SānikhS 3

a particular domestic uten-

sil परिष्वज्यः, परिष्वज्यम्

AV promoting domestic wealth

(soma) गयसाधन RV 9.104.2

9
130/2

गयस्फायन Pāṇ 6.1.66, Varṣṭ 7,

Pat, गयस्फान RV 1.91.12 & 19.7.

54.2 relating to the Griha-

medha or domestic sacrifice

गृहमेध्य (Pāṇ 4.2.32), kāṭh 32.

9 ~~relating to the Griha-~~

~~m~~ — गृहमेधीय Pāṇ 4.2.32,

RV 7.56.14, TBṛ 1, SBr 11, Sāṅkh's

14 BHP a ritual work conta-

ining directions for domestic

rites & ceremonies गृह्यसूत्रम्,

गृह्यम् Straining liquids

for domestic uses उत्पवनम्

to be kept in the house i.e

as a domestic animal

वेश्मनि, स्थाप्य.

domestics 1 I गृह्याः m pl, SBr 2

f, 12, kAtySṛ, Paṛḥ 2.

1 II इमः RV [BRD].

to gether with all domes—

tics सर्वगृह्य SBr.

domesticated adj 1 I ग्राम्य RV

10. 90.8, AV, VS etc.

1 II लक ङ (आ) L.

a domesticated animal

ग्राम्यः W domesticated (as

animals) गृह्य L - गृह्यक

Pāṇ 3. 1. 119; kāś.

130/6 x

domicile । II निधनम् (निधनः only

Hariv 4846, 8 अध्यादि) AV,

Suzr, BHP.

the protector of a domicile

कुलगोपः TS 6 any person

who is domiciled उपसन्तु म

AV 2.6.2, 3.12.16, 7.82.3,

VS, 27.2, 4, chup.

आदि

13017
X

domination I II प्रादिशः † RV, AV, VS.

dominant adj I II उत्तर RV, AV.

the dominant note मध्यमस्वरः.

Mālav 1. 21 a dominant planet

determining any matter (in

astrology) कामाधिपः Var 32,

कार्येशः, कार्येश्वरः.

आर्यभट्ट

dominion n. II प्रशासनम् RV, ŚBh, ChUp, MBh

— शासनम् (ifc f आ) MBh, Kāv, etc —

प्रभूता Yājñ (७ ६) Kathās — ऐश्वर्यम् Kathās.

I II ईशा AV, VS, ŚBh — क्षेत्रम्, sg & pl (gana

अधिकादि) RV, AV, VS, ŚBh 2, 11 — क्षयः Śāy

(on RV 7.46.2) — क्षिति f (comm) MBh

13.76.10 — क्षेत्रपत्यम् RV 1.112.13 — नृपत्यम्

Hariv — परिग्रहः R, Var, MarkP — पत्यम्

2
13017

MBh — प्रभविष्णुता Var — प्रसिति f RV —

प्राशास्त्रम् MW — बलचक्रम् Buddh — भूपालनम्

A — महत् L — माहिनाम् L — महेश्वरत्वम् Up

— माहिनाम् L — लक्ष्मी (ifc mfn (3)) Kap,

Kathās, Rājāt — वशः RV, etc — वशिता W

— विभवः R, Kālid, VarBṛS, etc — विराज्यम्

Maitr Up. ~~mm~~

dominion (personified) वशः AV

The dominion of अवचर: (in comp see

कामावचर, धर्मावचर etc) Buddh

The dominion of Soma सोमराज्यम्

Maitr Up dominion over साम्राज्यम्

(gen loc or comp) RV, etc — वासित्वम्

(loc) Sarvad dominion over all

सर्वान्विभूति in MW dominion over all

The other princes राजराजता (Kathās)

राजराजत्वम् (Mish) dominion over

anyone स्वाभ्यम् Mn, Mish, etc

dominion over riches धनैष्वयम् Mn

dominion over the Blest सिद्धैष्वयम्

Pañcar dominion over the earth

महीप्रशासनम् Mish dominion over the

world of the gods सुरलोकराज्यम् Sharts

dominion over treasury धनाधिपत्यम्

MBh dominion over wild animals

मृगाधिपत्यम्, मृगेन्द्रता Pañcat

exercising great dominion महाशासन

mfn ~~the~~ Dhūrtas great dominion

महाशासनम् Bhartṛ (७ ६) having a

good dominion सुदृष्टम् mfn RV, VS

—सुराष्ट्र mf (आ) n TS independent

dominion स्वराज्यम् RV, AV loss of

dominion क्षेत्रभङ्गः L one who

confers dominion क्षेत्रभृत् mfn VS

27.7, TS 2 (pl), TB 2, Śāṅkhya,

Āśvś own dominion स्वराज्यम् R,

Kathās The possessor of dominion

क्षेत्रपाते m VS 10.17, TB 2, ŚB 11,

Katyś promoting dominion क्षेत्रवर्धन

mfn AV 10.6.29 under the dominion

• of lust कामजित mfn Mn, etc

whose dominion is brilliant (Agni)

चित्रक्षेत्र mfn RV 6.6.7 (७०८) Yama's
dominion यमराज्यम् AV, VS, etc.

२॥ राष्ट्रः (MBh 13.3050) राष्ट्रम् RV, etc

— विषयः (ifc १ ३॥) Mn, MBh, etc —

व्रतम् (ifc १ ३॥) RV.

a good dominion कुराज्यम् वि० 6.2.130,

Wartt become the dominion of विष्णुभूत

mfn (gen) Rājat a dominion divided

between two princes द्वैराज्यम् Mātau

5. $\frac{16}{13}$ Rājat.

don vb । II विरच्, विरचयति (rarely Ā)

Kāw, BHP — तितस् Ā विवस्ते Bhatt —

विवस् caus विनासयति MBh.

donned adj । II न्यस्त Mālatīm 5.22.

donation १ I प्रदानम् Mn, MBh, etc

वितरणम् Inscr, Suikr — दक्षिणा ^{Mn} ~~मन्त्र~~

3, R 2 — सम्प्रदानम् KaushUp,

MBh, etc.

I II अंहिति f L — अनुप्रदानम्

Buddh — अपवर्गः Āv Śh —

अपवर्जने L — अपसर्जनम् L —

इज्या — उत्सर्गः MBh — उत्सर्जनम्

L — उदात्तः L — उपसर्गः f W

— उपसर्गः W — त्यागः (Pan 6.1-

216) Kāty Śr, Mn, etc — दत्तम्

chUp 5, Bhp 1.5.22 — दादः

MBh 9.2.117, 2269 (B दाद), Śis

19.114, दानम् RV, ŚB, etc —

दानायम् W — दादः MBh, R, etc —

नमस् n L — नियतिनम् L —

निविषणम् Bhp — निषिध $\frac{1}{2}$ RV —

प्रदानम् Cat — प्रयति $\frac{1}{2}$ RV —

फलम् ($\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ आ or इ) L —

विलम्भः L — विक्राणम् L,

विक्राणम् R, Naish — विहापितम्

Pārśvan — स्पर्शनम् L.

donation of a staff (at

investiture with the thread)

दण्डदानम् Śāṅkh Gṛ 2.11.4

donation of landed property

भूमिदानम् Cat donation of money

अथदानम् MBh a donation made
in consequence of a vow

ज्ञतदानम् Agl a donation to

Brahmans पादाद्यम् W

donation to the priest दक्षिणा

1303/ ४

a donation to venerable

persons पादाधर्म W a donation

which is null and void

अदत्तम् Comm on Yājñ an

extra donation अतिवरः Apśr

royal donation of land to

Brāhmans अग्रहारः a sacrificial

donation यज्ञदक्षिणा R village

given as royal donation to

Brāhmanas अथैरः MBh marked

by many donations (as a

religious ceremony) बहुदक्षिण

mfn ऽBr receiving suitable

donations समादानम् L.

donor n । I दातृ m RV, etc.

I II उदात्त mfn दास, सह —

13033 X

त्यागिन म R 6, Pañcat, Kathas

— दानकः Un 3.40, Sch — दानाः

W — दामन म RV — प्रयत्नदक्षिण

मन RV.

आराम

130341

donkey | I वासभः RV, etc.

| II धूम्रकर्णः L — भूरिरामः L.

a donkey - cart गदिभरथः Ait Br

4.9.4 — स्वरयानम् Mn 11. 202

i

'the donkey's friend' स्वरप्रियः

L a donkey (noted for sexual

power) स्मरस्मरः L donkey

(so called from his cry) स्वरः

13035 ✓

Kāty Śr, Mn, MBh, etc a donkey

stable खरशाला L 'donkey's

testicles गदिभाण्डः, गदिभाण्डकः L

fit for a donkey - cart

गायभरशिक mfn Pān 6.2.155,

Kāś produced in a donkey -

stall खरशालाः Pān 4.3.35

a wild donkey गौरखरः L

a pair of donkeys. रवरगोमुगम

Pāṇ. 5.2.29, Vārtt 3, Pat —

रवरग्रहः L.

door n II द्वारम् ŚBḥ, Āśuḥ, Mn, MBh,

etc — कपाटः, कपाटम् (कपाटी L) MBh, BhP,

Pañcat, Mricch, etc, कपाटकः, कपाटिका MBh,

BhP — प्रतिहारः, प्रतीहारः L.

I II अररः, अररी L, अररम् Mcar — अतरम्,

L — आननम् L — कवाट mf R, Naish, etc,

कपाट — घर्घरः L — दुरः f (only दुरः acc

nom, and दुरः acc pl) द्वार — द्वार RV, AV,

SBh, Mn, MBh, Kāu, etc - द्वारकण्टकः L -

द्वारकम् MBh - द्वारता - द्वारी ŚāṅkhŚh -

निर्गमः, निर्गमनम् L - निर्व्यूहम् (निर्व्यूहः L,

often u for निर्व्यूह) Hariv - निर्व्यूहम्,

निर्व्यूहः (siddh) Hariv - निष्कुटः - प्रविशः

MBh, Kāu, etc - शृङ्गाटकम् W.

not a door अद्वार f SBh, MBh

arched doorway तोरणम् (9 अर्धचादि)

MBh, etc (ifc f 3A) assuming the

character of (sacrificial) doors

द्वाराभिमानिन् mtn MW at every door

प्रतिद्वारम् (kathās) प्रतिद्वारि (BhP) the

bar of a door विष्कम्भिन् m w the

bolt of a door विष्करः L beginning with

the doors दुरःप्रभृति mtn ĀpS

being at a door द्वार्य mtn GrS, ŚrS

being at the door of a house (as fire)

आलाद्वार्य mtn Kātyśr belonging to a

door द्वार्य mtn ६५९, ९६९ — दुर्य mtn

RV a chief door-keeper महाप्रतिहारः

Rājāt door-breaking कवाटघ्नः door-

gate द्वारपक्षः (Āśu ६५९) द्वारपक्षिकः (Kād)

द्वारपट्टः Kathās .

door-keeper I द्वारिकः Pañc 3.85 —

— दैवारिकः Śak, Pañc, Rājat (दैवारिकी,

Ragh 6, 59) — द्वारस्थः MBh, Hariv, etc —

द्वारदक्षिन् m R, द्वारमायकः Rājat, द्वारपः

AitBe, Chup, द्वारपालकः — द्वारिन् m

MBh 1. 4906 — प्रातिहारिकः Gaut — द्वारदक्षकः

(Kālid) द्वारदक्षिन् (Kathās) m द्वाराधिपः

(Rājat) and द्वाराध्यक्षः (MBh).

III इत्यकः Kathās — उत्सारकः L —

आस्थितः L — उपदर्शकः L — उपस्थितः L —

कक्षावेक्षकः L, कक्ष्यावेक्षकः L (especially)

a door-keeper क्षत्तु m (Pāṇ 3.2.135,

Vārtt 6, 6.4.11) AV 9.6.49, VS 30.13, TBṛ,

etc — गर्वाटः L — दण्डधरः Dharmaśāstram

2.76 — दण्डपांसुलः L — दण्डपालकः W —

दण्डवासिकः Buddh L, दण्डवासेनः m L —

दण्डवादिन् L — दण्डहरतः W — दण्डिन् Nal

6.25, Kād 1.225 - दर्शकः L - दर्शयितृ

mtn L, Sch - दर्शितद्वार m Gal -

दुःसाधिन् m - द्वाःस्थितः - प्रतिहारः Harip,

Kāv, Pur, etc - प्रतिहारपः Bhp - प्रलीहर्तृ m

Rājat - रक्षापक्षकः w - रग्भिन् m Sāy -

वरासनः L - वर्तकः (only L) - (?) वीतानः

L - वेत्रदण्डिकः L - वेत्रधरः, वेत्रधारकः L,

वेत्रभृत् m Dharma's - वेत्रिन् m Rājat

(?) ॥ तालः Sinhās - संनिधातृ m SBr, Sch,

= क्षत्त - सम्बाधनम् (only L).

a doorkeeper's attendant अनुक्षत्त m VS

a doorkeeper's mate अनुक्षत्त m VS

door-keeper-place प्रतिहारभूमि f Kum H

a door-key विदणः L the door leading

to death मृत्युद्वारम् R, Hit a door-leaf

अररि m Rājat a door-like chest

उरः क्वाटः Kād door-mouth द्वारमुखम्

Mricch 4. $\frac{25}{26}$ the door of breath

वायुद्वारम् Amrit Up a door on the

South दक्षिणाद्वारम् Mān ६. 2 door-

opener दुरादरः MBh 2. 2000, etc ~~दुरादरः~~

a door opening into water and allowing

the stream to descend through it

आसन्नः Sarvad .

door-post II द्वारस्थूणा ँप्स -

परिघस्तम्भ m Mālav.

II द्वारबाहु m Lāty (itc द्वारबाहुक

Hariv.) - द्वारशारवा, द्वारस्तम्भः L - द्वार्य

(scil स्थूणा) ण्स, ण्स - शारवा (itc + आ ई)

VarB.S. + ~~वास्तुवि~~

a door-step चारुण्डी L door-thorn

द्वारकपकः L a door-watcher द्वारदर्शिन, m

R a door-way द्वार: W.

a female door-keeper ।I प्रतीहारी f

Priyad - वैश्वती Sak, Prab - वैश्वधारा

Ragh .

।II प्रतीहारगोष्ठी f Vcar—

प्रतीहारधुरंधरा f Vcar .

folding doors (?) धारिणे n du Kaus

having adamantine doors वज्रकपाटमत्

mtn BHP having a door behind

अनुद्वार mtn Gobh having a door on

both sides उभयतोद्वार mtn SBr 3 having

a door on the south दक्षिणाद्वार mtn

Kaus, Gobh having doors north and

south दक्षिणोद्वार mf (आ) १ Ap 2.25.5

having eleven doors एकादशद्वार mtn

KathUp having 4 doors चतुर्द्वार mt

(आ) n MBh 12.269.23, Pañcad

having four doors as mouth

चतुर्द्वारमुख mt (ई) n Ragh 15.60

having many doors द्वावत् mtn a house

- door शालाद्वारम्, शालाद्वार् f a hundred

doors शालद्वारम् MW the leaf of a door

वाक्पट (only L) - अररः, अररी L, अररम्

Mcar.

the office of a door-keeper I प्रतीहारता

f (Rājat) प्रतीहारत्वम् (Pāncat),

nine doored नवद्वार mfn AV, Up, etc.,

the nine doors नवद्वाराणि n pl Subh

the office of a door-keeper प्रातिहार्यम्

Nalac.

the office of a door-keeper II

केअग्रहणम्, Ragh. ~~a part of a door-keeper~~

a part of a door-frame प्रकोष्ठः W

a place before a door प्रद्वारम् MBh

(v.l. अद्वार) प्रद्वारम् R, Kathās

a place secured by a hundred doors

शतद्वारम् RV a place without a door

अद्वारम् a post in a door-way set up

for good luck शान्दीकः W.

a principal door II मूलद्वारम् VarBerS

महद्वारः, महद्वारम् Hariv

II प्रवेशनम् L.

a side door पृक्षः L a small door-

bolt सूचि f, सूची L a small door

pin अर्गलिका L the space at the

side of a door, पृक्षः L the space

outside a door बहिर्द्वारम् MBh, Kathās

standing at the door द्वारस्थ, द्वारस्थित

mtn Pañcad - द्वा.स्थ (MBh, kāu)

द्वास्थित (L) mtn two doors धारिणे n

du Kauś two doorkeepers i.e. two

statues at the entrance of a temple

प्रतीहारौ du VarBṛS two pieces of

timber at the side of a door सदृम्

L up to the door आद्वारम् Mark P

the upper timber of a door-frame

नक्रम् L the upper timber of a door

frame उम्बरः, उम्बुरः L a wooden bolt

for fastening a door अर्गल mtn

Ragh, etc a wooden pin for fastening

a door अर्गल mtn Ragh, etc to act as

door-keeper प्रतिहाराय Nom Prasannar

dot n | I विन्द् m AV, etc.

the dot over a letter representing

the Anusvāra (supposed to

be connected with Śiva and

of great mystical importance)

विन्द् m (ifc also on) MBh,

Kathās, BHP 'double dot'

दि विन्द् m Vop collection of

dots (esp. on an elephant's

face and trunk) बिन्दुजालम्,

बिन्दुजालम् L a line of dots

बिन्दुरेखा Rājat mass of

dots (esp. on an elephant's

face and trunk) बिन्दुजालम्,

बिन्दुजालम् L a row of dots

बिन्दुरेखा Rājat. dotted

13557 B

over 1000000 in the state,

sch.

3/11/19

double adj II द्विगुण संज्ञा, संज्ञा, etc.

II द्वय f (ई) RV, AV, Bṛ, MBh, etc (द्वये m pl)

Śāṅ 3.57 — द्वितय BṛP, Pāṇ 5.2.42, pl (द्वितये,

द्वितया: 1.1.33, Kāś — द्वैगुण्यम् Mn, MBh, etc

— ^{द्वैष}~~द्वैष~~ f (ई) Pāṇ 5.3.45, Vārtt 1, Pat.

not double निर्वृद्ध W amounting to

double द्विपात्य Pāṇ 5.1.34 a comparison

containing double meanings शेषोपमा

Kāv 2.28 (in rhet) connected so as

to be susceptible of a double interpretation

श्लेषः Sāh a continuous series of
words having a double meaning

(a kind of metaphor) श्लेषपरम्परितरूपकम्

Sū, śch a Dīpaka containing a

double meaning श्लेषादिदीपकम् Kāvyaād

2.113.114 double appearance ॥ रूपयम्

BhP (in med.) a double band संक्रम

Sus double dealing द्वैधीभावः Yājñ, Pañc,

Kām — द्विभावः Pañc 3.65 a double drum

क्रोशद्वानि $\frac{L}{m}$ — क्रोशतालः L double-

edged गभस्ति double entendre द्वयम्

W — उक्तोक्ति f Viddh 2.5, Sinhās,

Introd $\frac{54}{55}$, $6 \cdot \frac{1}{2}$, Kuval double-hearted

(a pregnant woman)

द्विहृदया Sus a double Hotri (Agni)

दिहोत् in Tār a double Krishnala

गुग्मकृष्णलः, गुग्मकृष्णलम् Kaus a double

life द्वायुषम् Pāṇ 5.4.77 double meaning

श्लेषः Vām, Kāvyaḍ, Sāh, etc — वद्वयम्

IV.

double nature I द्वैधोभावः MBh.

I II द्वैभाव्यम् — द्वैरूप्यम् Bhp.

double prayer गुगलम् (rarely ifc f आ)

८ गुणः double resource द्वैधम् Mn

7.161, 167 a double return उत्तमलाभः

a double Sloka गुणकम् Rājat, गुणम्

— गुणकम् Rājat गुण, गुणम् Rājat

double the goods द्विभागधनम् AV 12.2.35

double the property द्विभागधानम् AV 12.2.35

existing double द्विधास्थित Jak 6.1/2

an expression containing a double

meaning श्लेषोक्ति f Kathās

an expression having a double meaning

श्लेषोक्ति f Sinhās free from double-

dealing अद्वयाविन् [RV] अद्वयु [RV 8.18.

15] having a double birth द्विजन्मन् RV

having a double birth place द्विजन्मन् RV

having a double character द्विस्वभाव MW

having a double meaning सश्लेष Kāvyād

having a double nature द्विगन्धन् RV —

द्विस्वभाव MIV having a double path

द्विवहज्मन् RV a kind of double-edged

weapon यमधारः L an objection

expressed through using words

containing a double meaning

विशेषः Kāvya 2.159, 160 one who

requires the double interest द्विगुणिक

f (2) a poet skilled in the use of words

with double meanings श्लेषकवि m Naish

(prob.) double amount द्विपदिका, द्वौपादौ

Pāṇ 5.4.2, Kāś to become double

द्विगुणीभू Kād — द्विगुणाय, द्विगुणायते Kād

worth double द्विपाद्य Pāṇ 5.1.34.

doubleness n । II द्विता MW.

doubleness of expression द्विरूपता L

doubleness of form द्विरूपता L.

doubly adj II द्वैधम् AitBr, Katy Śr, Hariv

doubly accented II द्विःस्वर Prāt —

द्विरुदात्त V Prāt.

II द्व्युदात्त.

a doubly accented word द्व्युदात्तम् L

doubly marked द्विनेग्र Gobh doubly

so i.e. just so द्वित्ता (Nir 5.3) RV.

double ७६ II द्विगुणय Nom द्विगुणयति ३६

— द्विगुणीकृ ङि, क्त्वं — अभ्यस् (rarely, ३)

अभ्यस्यति.

to double as a hare विनिष्पत्,

विनिष्पत्ति Kull, Mn 7.106 to make

liable to the peculiar arrangement

called Krama (i.e. to double a letter

or word) क्रम, caus क्रमयति, क्रामयति

RPrat, etc.

doubling n | I द्विगुण्यम् Mn, MBh, etc —

द्विभक्तिः Vop.

doubling of consonant द्विवर्णम् TPrat

doubling the other (i.e. second) letter

of a conjunction of consonants परक्रमः

RPrat.

doubled adj | I द्विगुणेत Mṛicch, Ratn, Kir

— द्विरुक्त VPrāt.

III भूयोगुण Naish — यमक MBh — यमल f

(आ) Susr.

not doubled अक्रान्त RV, Prāt doubled

by द्वितीयः ifc The doubled fist

जितकारी MBh 1.2.309, Sch doubled

i.e. folded (garment) द्विगुण SBr

in general doubled द्विवहस् RV.

13070 X

doubt — IT शिष्ट (यत् & आ) MBh,

Kav, etc — संदेहः (यत् & आ)

Āpast, MBh, etc — आशिष्टः।

I II अनियमः — अनुपन्यासः — अप्रत्ययः

— आरेकः L — आशिष्टितम् Jātakam

— ग्रन्थे m Ch Up, Kath Up,

Mund Up, MBh, etc — श्रुति &

(Siddh. story 26) L, श्रुति L, Sch

15071 ✓

तर्कः W — दोला — आपरः, आपरम् L —

— द्वैतम् SBr, Kap, Prabh, BhP,

etc — द्वैधम् Lāty, Mn, MBh, etc

— द्वैधीभावः MBh — प्रतिशङ्का (युं) ०,

Kām — भ्रान्ति † Kāv, Kathās, }

Pur, etc — मुलकम् (संशय) —

रेकः (only L) — वाग्यः L —

विकल्पः MBh, Kāv, etc — विचारः ॥

(यु ८ १ आ) R, Kathās, Bhp —

विचारणम् MBh, Kāv, etc, विचारणा

— विचारितम् MBh, Mricch,

Pañcat, विचारितानि n pl —

विचिक्त्वा TBh, ch up, Bhp —

वितर्कः Yogas, Sarvad — वितर्कणम्

L — विभ्रमः (यु ८ १ आ) Mn,

MBh, etc — विमति १ Lalit,

13072 ~~X~~

act all \bar{P}_1 MB1, R

For MB1, Form. Lank \bar{P}_1

\bar{P}_1 MB1, MB1

act \bar{P}_1 MB1, MB1

act \bar{P}_1 MB1, MB1

act, MB1, MB1

also is it double MB1

R 5 2 3 2 5 admitting of 1

13074 81

a doublet सानिकलय mfn MW.

admitting no doubt

निर्विकलय mfn Bhartṛ,

निर्विकलय mfn BHP, Bhāshāp,

Vedāntas, निर्विकलय L being

in doublet श्रान्ति mfn MBh,

Kāv beset with doubt

संशयापन्न mfn W hewildered

13075 \$

by doubt शङ्कानुत्पत्ति MW cause

of doubt शङ्कासम्पदम् Hit.

causing doubt I संशयकर

mfn (इ) १ Śis — सविचिन्तितसिद्धम्

Mear.

I II सहस्रं mfn Prâyāśc.

clearing all doubt संशयच्छेदिन

mfn Śak a comparison

130% 7

expressed in the form of a

dōlat संशयोपमा Kāryād 2.26

consisting of double संशयात्मक

mfn Pañcat constant double

प्रतिशङ्का (ifc) W disposed to

double संशयात् mfn Naish

double
double about 'meum' and

tuum, स्वान्वयदीयत्वसंदेहः

13077 §

(in Nyāya) doubt about the

point — to be discussed (one

of the 16 categories) संशयः.

(ifc & आ) 9W 64 doubt and

questioning कश्चिच्छा Divyāv

doubt in संशयः (ifc & आ)

(loc acc with ज्ञान or comp)

Āśv Śr, Mn, MBh, etc —

विशङ्का (loc). MBh, R, BhP

— संशयः (ये f आ) (loc)

acc with प्राप्ति or comp)

Āśv Śr, Mn, MBh, etc expressing

doubt विचिक्कित्साशीयम् mbh

Nir (in rhet.) a figure of

speech expressive of doubt

संदेहः (ये f आ) Vām 4.3.11

filled with doubt शङ्काविशाल

mfn R fluctuating in doubt

like a swing. दोरान्दोलनम्

Prab 2.34 (v.l. दोरान्दोलनम्).

free from doubt । I शङ्काहीन

mfn W — गतसंदेह mfn W —

मुक्तसंशय mfn Pat.

I II विसंशय mfn Patcat (v.l.).

full of doubt शङ्काय mf (इ)

n R having a doubt ससंदेह

mfu Kathās having doubt

साविन्धित्सितम् Mear having

doubt about संदेहभृत mfu

(loc) Mear held in doubt

धृतेर्द्विधीभाव mfu Sak 1. $\frac{25}{26}$

in doubt सांशयिक mf (इ) n

↳ inclined to doubt संदेष्टु

mfn ↳ living in doubt and

error, संकलित mfn ↳ (भ्रान्ति-

जीविन, संदेहनीविन) possessing

doubt विकल्पित mfn Ritus

prone to doubt इतिहास

mfn W relating to the solution

of doubt संशयच्छेद mfn

'removal of doubt' संशयार्थः

Kāvyad 2. 163, 164 the solution

of doubt संशयच्छेदः Ragh

state of doubt संदेहत्वम् sāh

the sting of doubt शङ्काशङ्का

on Rājat subject to doubt

संदेहपद म्भन Kālid — संशयित

म्भन MBh, Kām the thorn of

doubt ३।५।३।५ m Rajat

trouble excited by doubt

दंढ मोहः MW without any doubt

असंदिग्धम् Pañcat, Mark P

आविपयमातः abl Sāṅkhyak

without doubt असंशयम् MW,

N, etc — विशंशयम् MW

to be called in doubt

संशयितव्य Samk to be in doubt

about ३।५. cl | ३।५. ते (ep

also P) (acc) MBh, Kāv, etc

(in argumentative works) to

ponder over a doubt ३।५. ते

cl | ३।५. ते (ep also P) Mālav

(in argumentative works)

to propound a doubt ३।५. ते

cl 1 शि.त (ep also P) mālav

to be subject to doubt विशी,

विशते Samk exaggeration

in the way of suggesting

doulets संशयातिशयः Kavyâd

free from doulets निष्काङ्क्ष

mfu L having doulets

अभिशाङ्कित mfu having no

doublets अविराडः mfn MBh

3.2.171 & 13.2747 not having

doublets अविराडित mfn MBh

5.490, BHP, etc — आविचि-

कित्सत mfn SBz 4 one whose

doublets have been destroyed

छिन्नादृष्ट mfn Bhag

resolving doublets संशयोच्छेदन

mfn. hit, introd to have

doubts about अभिज्ञातः A

(rarely I) (acc rarely gen

e.g. MBh 5. 6078).

doubtful adj I संदिग्ध MBh,

Kāv, etc — संदेहपद Kālid —

शङ्कितव्य MBh — संशयस्थ W.

I II अधुना f (आ) — अविज्ञात

VS, SBH, etc — अस्तिनास्ति L —

अस्तिर Mn 8.71, MBH 2. 1965 —

विकल्पित BHP, Sarvaet — विचारित

Mn, MBH, etc — विचार्य MBH,

Kathās, etc — विचिन्त्य Vām —

वितर्क्य BHP — विरुद्ध्य MBH, R —

विशङ्कनीय R — शङ्कित Mn, Mjicch,

etc — समाशङ्कित W — संशयिक

f (इ) Nir, Āpast, Mār P.

not doubtful निःसंशय MBrh,

Ragh — निःसंदिग्ध, निःसंदेह

f (आ) anything about the

direction of which one is

doubtful. दिग्भूत Var Brh S

53. 115 become doubtful

द्वन्द्वभूत MBrh 1. 1867 (v. l.)

दंकीभूत a document of doubtful

authority संदिग्ध लेखन W

a document of doubtful

meaning. संदिग्ध लेखन W

doubtful about संदिग्ध MBH,

Kāv, etc — संग्रहित (comp)

Kāty Śr, R a doubtful fight

दोलाभुदम् Śis 18. 80 a doubtful

matter संदिग्धार्थः Yājñ 2.12

— संशयः Car having doubtful

meaning संदिग्धार्थः MW made

to present a doubtful

resemblance संदिग्धकृत Balar

6.31 'of doubtful appearance

शङ्कितवर्णकः L of doubtful

meaning रुजः AV 16.3.2.

2 I संशयिन् MW — संदेहिन् MW —

संशयोपेत MW — संशयः ‡ (आ)

MBh, Kāv, etc — संशयः ‡ (आ)

MBh, Kathās.

2 II विकल्पवत् Vedāntas —

विशयिन् ĀpŚh, Sch, विशयवत्

Nir — सविकल्प MW — सविस्मय

‡ (आ) Śiśi, Ratnāv — सहस्रं

MBh.

doubtful about संशयात्तु(loc) Naish doubtful inmind दोषायमानमति Mit-having a doubtful mind

संशयात्मन् Bhag, Sarvad —

संदिग्धबुद्धिं Sak, संदिग्धमति

yājñ.

to be doubtful | I संदिह pass

संदिह्यते MBh, Kāv, etc — संशी,

संशेते MBh, Kāv, etc.

I II दोलाम Nam दोलामते MBh,

Kathās — नंदीभू — प्रतिशङ्कः,

प्रतिशङ्कते MBh — विकल्पः, विकल्पते

Mit — संदिह caus A MBh.

to be doubtful (said of

persons and things) संदिग्ध,

संदिग्धे Kāv, Śamk a writing

of doubtful authority

संदिग्धलेख्यम् W a writing of

doubtful meaning संदिग्ध-

लेख्यम् W..

doubtfulness । II निश्चितसंज्ञम्

Śamk — सांशमिकत्वम् Bādar.

doubtfully | II सविचिक्लित्सितम्

Mear.

doubtless adj | I निगताशङ्कः

doubt vb | I आशङ्कः, आशङ्कते

(seldom आशङ्कते) MBh, R, Kathās,

Mu, etc — निशङ्कः, निशङ्कते MBh,

R — निचित desid विचिक्लित्सित

TS,
व. म. Br, Kath Up, MBh, Bhp.

1. II अभावाऽः अ (rarely प) —

परिवाऽः, परिवाऽः क्त MBh, R, etc

— अम् ल । अमाति (ep also अमते)

and ल 4 अम्याति, अम्याति Bhag,

Pur, Siddh — विचर caus

विचारयति Mn, MBh, etc.

1. III चर caus चारयति Dhātup

33.1 — रग ल । रगाति Dhātup

19. 23 — रेक cl । रेकते Bhāṭup

4. 6.

to doubt ('with regard to')

मन desid (Bhāṭup 23. 3)

मिमांस्यते (rarely मिमांस्यति)

AV, Br, etc.

doubting an । I आशङ्कित

संशय (आ) MBh, Kathās.

। II आशङ्कित MBh — आशङ्कित.

not doubling निःसंशय MBh,

Ragh.

doubter adj । I संशयित L.

doubted adj । I शङ्कित MBh,

Māricch, etc — आशङ्कित.

। II अविश्वस्त L — समाशङ्कित W

— सम्भावनोज्झित.

13/00
35

not doubted | I आनिदांकिता

R.

it is to be doubted

विचिन्तितम् (impers) Nṛisup.

to be doubted adj | I आशङ्कितम्

MBh — आशङ्कनीयम्

| II परिशङ्कनीयम् Kāv, Pur.

to be doubted about

13/01
32

प्रतिवाङ्मनीय W.

to be doubted । I शङ्कित pass

शङ्किते Mālav.

to cause to doubt । T

शङ्कित caus शङ्कित Mālav.

आर्य

13102

douche 1 I जालयन्त्रकम् Hariv 8432

13/03

dough I T जीमन्त (५८) Asv 3.

8. 8.

dough made of ground

sesamum तिल Suisse

1, MärkP 35.10 a kind of

dough prepared by boiling

any medicinal substance in

water जमन्त Car, Bhpr.

2
13/04

a lump of dough 1 II

मिलान
~~मिलान~~ Bhpz.

(grains) prepared as dough

मिलान मफु Goleh 2.1.10

until the dough swells.

मिलान मफु Sāmar Bz to become

doughy मफु Rājat 7.

1544 to render doughy

3
13/05

- by kneading). on iron on

- Suss.

Zurich

dove n । II कपोतः RV, AV, VS, MBh, etc —

कलकण्ठः L — क्षीणवासिन् m W — बालवत्सः

W — भौषणः L — मञ्जुघोषः L — मदोत्करः L

— रुचकः L — वाग्मिलासिन् m L — सूत्रकण्ठः

dove-coloured पारावतसवर्णाः m pl

MBh.

dove-cot । I कपोतपातिका L, कपोतपातो

13107 K
130

— वालाग्रम् Māricch 1.50 (3ch).

II मञ्जरम् Māñh, Kāñ, etc — विटङ्कः,

विटङ्कम् (१ अक्षचोदि) L.

dove-eyed पारावताक्षः Kathās

a kind of dove कुरवः L a kind

of dove-cot वालाग्रम् L the sight

of the foot-print of a dove

कपोतपददशनम् ApGr. a small dove

कपोतकः MBh, Var Br J, Pañcat, etc

a turtle-dove पारानतः (ifc f आ)

MBh, Kāv, etc having doves for

horses पारावताश्चः MBh.

dower 'n I शुल्कः, शुल्कम् (ifc f आ) Gant,

Vishn, Mn, etc.

loss of dower शुल्कहीनि f w.

dowry II वरः (rarely वरम् ifc f आ)

Pāñcat - शुल्कः शुल्कम् (ifc f आ) Gant,

Vishn, Mn, etc

the being a nuptial dowry

शुल्कवम् Dāyabh (a bride) for

whom a dowry has been paid

दत्तशुल्का MM 9. 97 a girl's dowry

कन्याधनम् R, कन्याशुल्कम् the

objects constituting a bride's dowry

वहेतवः m pl TBh obtained as a

dowry शुल्कावाप्तम् MBh a woman's

dowry यौक्तिकम् Yājñ, MBh, Rājāt.

down

II नीचैः AV, SB₂, MBh, etc — अधस्तात्,

अधस् — नि (except AV 10.8.7 always prefixed

either to verbs or to nouns) — अव (as

a prefix to verbs) RV, etc — न्यक् RV,

SB₂ — अव (as prefix to verbal nouns)

RV, etc.

III अङ्गुलम् mbn — अप (as a prefixto nouns and verbs) — उप — निस्तल mbn

mbn ~~mbh~~ W — नीचा RV, AV — प्रत्यक्

KathUp — रोमन् n RV, etc.

deeply down गात्रेषक् AV 7.7.1, (१.19.56.

2).

downcast II विमनस् mbn Yājñ, MBh,

etc — ~~विषण्~~ विषण्ण mbn Kāu, Kathās,

BhP, विषणात्मन् mbn BhP, विषादवत्

mbn Kathās — विषण्णचेतस् mbn R,

विषण्णमनस् mbn Bhp.

II अमहेयमान mb(ओ)n RV 4.18.13,

PBz — विमन mbn R, विमनस् —

विमुख ~~†(ओ)~~ mb(ओ)n Kāv, Kathās,

Pwz — संनत mbn R.

not down cast अनिर्विण्ण mbn a down-

cast look अधोदृष्टि † with downcast

countenance नीचैर्मुख mbn L —

अवनतमुख mbh, अवनतानन mbh MBh 1.

6121.

to be downcast II विमनाय Nom

विमनायते Naish, Sāh.

to render down hearted अवसद् caus

ChUp, MBh, etc.

downfall II अधःपातः.

II पातः (also ibc after what would

be a gen or abl etc) ~~MBh~~ Mn, MBh,

Kāu, etc — प्रमयः, प्रमया (only L)

Kāth, Rājat, Kathās — भङ्गः Mn,

MBh, etc.

down from अव (exceptionally as a

preposition with abl) AV 7.55.1 —

अवस् (abl or instr) RV.

down hill II निवता RV, AV — निवता

RV — प्रवत् इत् (instr sg or pl).

down pour मिह त् (also pl) RV a

down pour (of any fluid) सगः down to

children आबालम् Kathās, आबाल्यम्

Kathās, R down to Patāla पातालललम्

down to the root निमूलम् Pāṇ 3.4.34

— निमूलकायम् Pāṇ 3.4.34, Kās down

upon प्रति flowing down नीचीन mbn

RV, etc going down hill निकूल म्

(in उत्कूलनिकूल) having a downcast

look अधोदृष्टि म् very far down

अधस्तराम् S Bh with down rolling

chariots निचक्रया RV 8.7.29.

downward II नीचीन म् RV, etc.

the down ward flight of a bird निडीनम्

17 Bh downward movement अधोगति

८ , अधोगमः , अधोगमनम् the downward

swoop of a bird निडोन्म् MBh esp a

downward look दक्षपातः Var, Rājāt

having a downward path प्रवद्यामन् mbu

RV.

downwards II नीचैः AV, SBh, MBh, etc

— अवाक् ĀśvG३, Kavi, Mn 8.75.

III भवस् RV — अवाद्याम् Sulb —

निलराम् T B₂ — निम्नैः RV 10.78.5,

148.5 — निवत्ता RV, AV — निवत्ता

RV — नीचा RV, AV — न्यक् RV,

SB₂.

an Añjali which is directed downwards

न्यञ्जलिना TĀ₂ the direction down-

wards (i.e. towards the ground)

अवाची ‡ (with दिव्) VS 22.24,

SB& 14, Up from above downwards

अनुपूर्वेण having flowers looking down-

wards अधःपुष्पी having the face

downwards अधोमुख mf (आ[Siis]) or

इ) n अधोवदन mbn having the

face turned downwards अवाङ्मुख

mf (इ) n MBh, etc having the head

turned downwards अवाक्शीर्ष mbn

MBh 13. 2929 (said of a certain of

beings) in which the current of

nutriment tends downwards

अर्वाक्स्मोत्स अर्वाक्स्मोत्स mbn VP

lying with the face downwards न्यक्ष

mf (नीची) n (न्यक्ष) SBh tending

downwards अधर mbn — अधराचीन

[RV 2.17.5] अधराच्य [AV] mbn

अधराब्ध् (आइ, भाची, भाक्) Ved that

of the five vital airs which goes down-

wards and out at anus अपानः

turned downwards भवात्त mb(आ)n

Sr 9 — न्युत्त mbn KātyŚr,

MBh, Hariv, Sush turned down-

wards (as the face) भवाच्चित mbn

Sāh turned downwards in moving

(as an animal) अवाङ्मूत्रोत्स म्भ

MBh whose water flows downwards

सलोदा L.

the down of cotton floating in the

air मरुद्ध्वजम् L the down of

the bottle gourd अलावूकटम् Pan

5.2.29 Comm down on the head

सम् (said of insects) रोममूर्धन म्भ

Suss. having beautiful down

सुलोम mbn R having good down

सुलोमश mbn R/P.

4

13/25

downy 1 I पदमल १ (आ) kād, Bālar

very downy सुलोमश MW सुलोमश

MW.

13126

+

Dracaena nervosa

मेथूनिका L.

१
२३/१२

13127

+

a kind of warm burrowing in the

skin (Dracunculus) घुघुरः L.

a kind of board for drafts अपरापदः

अपरापदम् Hariv, R, etc.

dragub I अनुकृष्.

II कृष् ल । कर्षति rarely कर्षते RV, AV,

SBh, etc - कृष् caus कर्षयति RV 10. 119. 11,

R, Mricch - उकृष्, उत्कर्षति, उत्कर्षते.

to drag about I अनुप्रवह्.

III परिकृष्, परिकर्षति, परिकर्षते MBh

- परिवह्, परिवहति (Pāṇ. 1. 3. 82, Sacb)

MBh.

to drag along II अनुकृष्, Pāṇ 3.1.25

Sch.

I II प्रकृष्, प्रकर्षति Kauś, MBh, etc —

संकृष्, संकर्षति, संकर्षते MBh, R.

III ओण्, ८। ओणति Dhātup 13.11.

to drag along with सम्प्रकृष्, सम्प्रकर्षति

MBh to drag apart व्याकृष्, व्याकर्षति

Prab — विप्रकृष्, विप्रकर्षति MBh to

drag asunder व्यायम्, व्यायच्छति Laty.

to drag away । II अतिपात् caus

अतिपातयति - अपकृ - अपनी - उपकृष्,

उपकर्षति R - कृष् ५ । कर्षति causely

कर्षते RV, AV, ŚBh, etc - प्रकृष्, प्रकर्षति

Kaus, MBh, etc - प्रमथ्, प्रमथति, प्रमथ्नाति

ŚBh, MBh, R - व्यपकृष्, व्यपकर्षति

MBh, R - व्यपाकृष् MBh.

to drag beyond अतिकृष्.

to drag down । II अपकृष् ८ ।

अपकर्षति - अवकृष् - निकृष्, निकर्षति । 5,

३३६ .

to drag off व्यपकृष्, व्यपकर्षति MBh,

R. 111 ~~व्यपकर्षति~~ to drag onwards प्रवह, १

प्रवहति (Pāṇ 1.3.38) RV. AitBr, ŚrS, R

to drag over अतिकृष् to drag (the

foot) अनुसंह kauis to drag to and

fro परिकृष् caus परिकृष्यति R, BhP.

dragging । II प्रविकर्षणम्, Jatakam.

the act of dragging । II कर्षः Pān.

the act of dragging asunder

विकर्षणम् MBh, Suse the act of dragging

near उपकर्षणम् Pat—कर्षण mtn Śak

(u.l.) dragging about परिकर्षः,

परिकर्षणम् MBh dragging (as of a

stone) आकर्षः Car dragging

asunder (as in the separation of

semi vowel-combinations etc) विकर्षः

RPrat, Nid dragging away विप्रकर्षः

MBh dragging different ways

व्यायामः AV, MBh dragging down

अपकर्षः dragging off अपकर्षः .

dragging adj I II कर्षक AgP, कर्षण, MBh,

R, etc - कर्षिन् Ragh, Mricch, etc.

dragging (a wheel) अरुण RV 5.34.6

dragging away परिकर्षित् R.

dragged adj III सादित W.

dragged about परिकर्षित R, Bhp

dragged apart विमृष्ट dragged

away प्रमथित MBh, Kāv, etc dragged

down अवकृष्ट Suse - अपकृष्ट.

to be dragged II कृष्टव्य Pat. 2.3.71, Kās.

to be dragged away प्रकर्षणीय

KātyŚr, Sch to be dragged towards

आकृष्टव्य (acc) Pat.

to cause to drag after अनुकृष्ट

caus अनुकर्षयति.

13137

X

Deśāhyayana's work द्रष्ट्यायणसूत्राणि

in pt — द्रष्ट्यायणगृह्यम्.

drain

vb I विरिच् caus विरेचयति MBh.

I II विदुह्, विदोग्धि RV, AV, SBh - विप्रदुह्,

विप्रदोग्धि RV 4.24.9.

to drain off विगल्, विगलति MBh,

Kāu, etc to drain out completely

(fig) प्रविदुह् (only P) RV to drain

the resource of भक्ष् ८ 10 P (Dhātup

32.22) and in later language also

८। (Dhātup 21.27) भक्षते, भक्षते kām

drain 1I प्रणालः L - प्रणाडिका, प्रणाडी—

जलनिर्गमः L.

the common drain of a village

ग्रामसङ्करः W a drain to carry off

excess of water परिवाहः MBh, Kāv, etc

a drain towards the north उदक्प्रास्त्रवणम्.

draining 1I शोषणम् MBh, Pañcat, Susi

— शोषण mt (ई) n Nir, MBh, Suse.

drained adj । I परिवाहित W—शोषित Harig,

Kau, etc.

drained off विगतित MBh, Mricch, Bab.

to be drained । I शोषणीय ^{mtn} VarB&S.

to be easily drained out सूनीय

mtn TS to be well drained out

सूनीय mtn TS.

drama n III अङ्कः - (esp) रसप्रबन्धः -

रूपम् (ifc) Daśar - रूपकम्, Daśar, Sāh,

etc.

any drama नाटकम्, Hariv, Kāv, etc

— (personified) नाटकः MBh 2.453

the commencement of a drama

पूर्वदृष्टिः : Śis 2.8, Daśar, Sāh, etc

a division of the Vīthi drama

विशयङ्गम् W a drama in a single

act उत्प्रेक्षिकारिकः Sāh 519 a drama

of an inferior class (eighteen of

which are enumerated) उपसप्तम्

Sāh 276 a drama of the same

character as the Prakaraṇa but

of less extent प्रकरणी, प्रकरिका

Sāh प्रकरिका the end of the drama

आनन्दः Sāh 399 (in drama) indicating

how anything is to take place मार्गः

Daśar, Sāh an inferior kind of

drama (the character of which are

slaves and outcasts) प्रस्थानम् Sāh

a kind of drama ईहामृगः Sāh —

उत्सृष्टिकाङ्क्षः Bhar (of 9w 471) —

डाम्नी Daśar 1.8, Sāh — त्रोरक्तम् Vikar

L. 2, Sāh 6.273 (u-l तोटक) —

प्रचण्डमैरवः - महारूपकम् L-वीथि f,

वीथी Bhar, Dasar - वीथिकः, ~~वीथी~~

वीथिकम्, वीथिका Bhar - शिल्पकम्

Sāh (IW 472) शिल्पिकम् W - सट्टयम्

Cat, शट्टक — (in one act) उल्लासम्

Sāh 545 a kind of drama (in

one act on any light adventure

विलासिका Sāh a kind of drama

(in one act on any light subject)

विलासिका Sāh a kind of drama of

an inferior order (containing

exhibition of jugglery) जुगकी Sāh

a kind of drama of one act काव्यम्

Sāh 546 a kind of drama with a

fictitious plot (such as Mricch, Mālatī)

etc) प्रकरणम् (JW 471) a kind of

inferior drama उल्लासकम् Bhar

a kind of higher Rūpaka or drama

(in three acts, representing the

heroic actions of gods ^{or} ~~and~~ demons)

समवकारः Bhar, Dasar, Sāh a kind

of minor drama श्रीगदितम् Sāh

a kind of minor drama (having

no Sūtra-dhāra, hero, etc) प्रेङ्गम्

Sāh, 9W 472 a kind of minor

drama in Prākṛit सट्टकम् Sāh

a kind of minor drama (said to

be of a controversial kind)

संतापकम् Sāh a kind of Upa-rūpaka

or drama of the second order

नारिका Sāh, etc one drama

imitative of another (as the

Dhūtāṅgada) छायानाटकम् a small

drama छायानाटकम् the speaker

in the prelude of a drama लक्षकः

(Pāṇ 8.2.29, Kāś) L, Sch the

Sūtradhāra in the prelude of a

drama लक्षकः (Pāṇ 8.2.29, Kāś) L, Sch

that part of a drama which usually

precedes the Bharata-vākya

उपसंहार Bhar the first of the

Rūpakas or dramas of the first

order नाटकम् Sāh the 10 kinds of

dramas दशरूप Bhar 19.46.

dramatic adj II नाटकीय Śiś 2-8.

a dramatic performance accompanied

by recitation of Ślokas श्लोकामिनयम्

conversant with dramatic writings

and rules भरतज्ञ सि०.

dramatic action (expressive of

sentiment) । I अभिनयः dramatic

action नाट्यविधि m MW

I II सूचि १ सूची L.

dramatic art नाट्यम् Kāv, Pur, etc -

भारती MBh, Kāv, etc dramatic

phraseology नाट्योक्ति f Sāh

dramatic recitation भारती MBh,

kāv, etc a kind of dramatic

composition गोपुच्छाग्र 1W 471

a kind of dramatic composition

in one act व्यायोगः Bhar, Dāśar, etc

a kind of dramatic entertainment

in one act गोष्ठी Sāh 6.274 a kind of

dramatic performance नाटकः Sāh

= विलासिका — संघात्य Bhar, संघातक —

भाषिका Sāh
a kind of,

one of 4 divisions of

dramatic style (expressive of

bravery, generosity, cheerfulness,

and the marvellous) सात्वती (scil

वृत्ति) Bhar, Dasar, Sāh a particular

division of dramatic composition

सौष्ठवम् W a particular point in
dramatic situation स्थानकम् Vikr

4. $\frac{44}{45}$ (a particular rhet. figure

consisting of an) accumulation of

dramatic terms भरतसमुच्चयः kshem

a place for dramatic exhibition

रङ्गः MBh, Kāv, etc (in dramatic

language) a scene during which a

person enters the stage in terror

but leaves it at the end in good

humour अवपातनम् Sāh to represent

anything dramatically नट् caus

नाटयति (Dhātup 32.12) (acc) Mṛicch,

Sāh, etc.

dram-shop शुष्कापानम् L, शुष्किकः,

1. शुष्किकम् Pān 4.3.76.

X
13/56

any draught animal

युज्यम् Yājñ, MBh, etc (also

युज्यः) — आह्नयम् Ait Br, etc

'best of draught-animals'

आह्नयः L the condition of

a draught-animal आह्नयः,

आह्नयः Kād, Kathās.

draught animal । II प्रयोगः

13/57 ✓

chUp - प्रवाहेन mfn

ŚāṅkhŚr - योग्यः AV, ऽBz

— वह्नि m RV, AV, VS, TBz

— वदकः KātyŚr — नाहः RV,

etc — शाकटः L — सर्वधुरावहः

सर्वधुरीणः W.

a draught beast प्रासङ्ग्यः

W draught cattle अधरवम

13/58 3

TS a draught horse वोढू

m RV (वोढू) मडिह, etc,

वोढू m (with रयस्य) L —

धौरेयः L, धौरेयकः Venis 4. $\frac{9}{10}$.

a draught-^{ox} I. I पृष्ठवाहः

Nīlak, पृष्ठवाह्यः L.

I II सीरः Raus — स्थूरिन

m L — स्थूरिन m L.

13159 X

fit for any kind of draught

सर्वधुरीण mfn Pān 4.4.78

a full-grown draught-ox

महाधुर्यः R a good draught

horse सुधुर, सुधुर mfn RV

a horse for draught पुष्पः

(with or sc 3rd) Laty,

MBh living by (dealing in)

13/66

draught - animals . वाहिनिक

mbu g वेतनादि the load of a

draught - ox द्युयवाहः Āpast

the shoulder of a draught

animal वाहः RV, VS, Bz,

MBh, वाहसु न ऽBz.

अनुवर्ति

draught | I. चुड़चः, चुड़चः

Bālar, Naish (v.l. चुड़चः 22.41),

Viddh 1.15, Kuval 462 &

Pañcad (चुड़चः) etc — चुड़चः

rarely चुड़चः (अ १ L) MBh

8.2051, Suśr, Kum 3.37,

Skanda P, etc — चुड़चः, चुड़चः

(१ १ अ) MBh, Kathās, Suśr.

I II इष, इषि † — पानम् RV

(only †) AV, etc — पीति †

RV — पीथः — प्रतिधा RV — रसः

(† † आ) R, BHP — हरस ॥

RV, AV.

a draught (esp. of milk)

इरा RV, AV, SBz, etc.

draught of air I II उपवनसः

AV 11.1.12.

a draught of air पानम् TS,

etc — सर्गः RV.

a draught of milk । I

पयःपानिका Pān 3.3.111, Kās.

। II गोपीशः RV 1.19.1, ŚBr 3—

पयःपानम् Pān 6.2.150, Kās.

a draught of Some । I

सोमपीति † AV, RV.

I II सोमपीथः RV, AV, VS, etc

— सोमपेयम् RV.

full draught .. पीति † RV

a little draught इषत्पानम्

partaking of a draught of

Soma equally with another

ससोमपीथ mfn (instr)

13/65

Ail-Be some what refreshed

by a draught पीत्वास्थिरक

mfn g मयूरवंसकादि

3/11/2012

13/66 X

a man of draughts नरः

L a piece at draughts

नरः L playing at draughts

शारिका Un 4.127, Sch.

Zurient

Drāvīda adj । I ~~दाविड~~ दाविड

† (३) MBh, Rājat, etc.

the Drāvīda people दाविडः

m pl MBh, R, Pur.

Drāvidian adj । I दाविड † (३)

MBh, Rājat, etc.

the Drāvidian character

दाविड ललित † Lalit a Drāvidian

13/68 ✓

female. द्रविडी (with स्त्री)

Cat a Dravidian woman

द्रविडी. Vcar. the Dravidian

writing द्रविडलिपि f Lalit

the country of the Dravidians

द्रविडदेशः Cat.

अ. १०

draw vb II कृष् cl । कर्षति rarely कर्षते RV, AV,

SBr, etc.

II अनुकृष् caus अनुकर्षयति — उत्कृष् sometimes

उत्कर्षति, उत्कर्षते — उद्धृ, उद्धरति, उद्धरते AV, SBr,

Laty, R — कृष् caus कर्षयति RV 10.119.11, R,

Mricch — व्यक्कृष्, व्यक्कर्षति MBh (U. 1.

व्यपकृष्) — समासम्, समायच्छति, समायच्छते RV.

2I आलिख्, आलिखति MBh, R, Hariv, VarBrS,

Ragh, Megh, Mālav, etc.

2 II अभिलिख् — हस्तलेखनीकृ.

able to draw द्युय मfn पिन 4.4.77

fit to draw वद्य मfn आंसुं, वद्यक

mfn to draw a bolt दा cl 3 ददाति

(दत्ते) (with अर्गलम्) Kathās, Rājat 6.96.

to draw a bow II वितन्, वितनोति,

वितनुते MBh — प्रकृष्, प्रकर्षति MBh —

विस्फुर caus विस्फुरयति MAh.

II समापृ caus समापूरयति R — स्फुर

caus स्फोरयति Bhatt.

to draw (a bow to the ear) पृ caus

पूरयति (Dhātup 33.126) पूरयते R

to draw (a bow-string) विकृष, विकृषति,

विकृषति (विकृषते) MAh, R — विक्षिप्,

विक्षिपतेति, विक्षिपते, MAh, R to draw

(a car) वह् ८। वहति, वहते RV, etc

to draw a furrow विकृष, विकृषति RV,

Lāty to draw a line लिख् ८ 6 (Dhātup

28.72) लिखति (rarely लिखते) (with or

scil लेखाम्) Bz, etc to draw a line

round परिलिख्, परिलिखति (acc) ऽBz,

Kaus to draw (a line etc) नी ८।

नयति, नयते ऽānkhṣ, Sūryas to draw

a straight line सी to draw (a sword)

समुत्खन्, समुत्खनति, समुत्खनते Prāsannar

— आकृष, आकर्षति Mṛicch, Vet, etc

to draw (a sword) out of its scabbard

उत्कोशय Nom उत्कोशयति Vet to draw

about परिकृष्, परिकर्षति, परिकर्षते MBh

to draw after अनुकृष्—विकृष्, विकर्षति,

विकृषति (विकृषते) MBh, Kāv, BhP

to draw along विकृष, विकृषति, विकृषति,

(विकृषते) MBh, Kāv, Bhp to draw along

(said of horses) समुदावह्, समुदावहति R

to draw (an arrow to the ear.) पृ caus

पूरयति (Dhatup 23.126) पूरयते R

to draw anything out of another thing

दुह् cl 2 दोग्धि, दुग्धे, दुहे, cl 6 दुहति, दुहते,

cl 4 दुह्यति, दुह्यते (with two acc) RV, etc

to draw a part. विकृष, विकर्षति, विकृषति

(विकृषते) TS, ŚBr, KātyŚr — विप्रकृष,

विप्रकर्षति MBh to draw aside अपकृष्

८। अपकर्षति — संह, संहरति, संहरते MBh,

Kāv, etc to draw (as the udder in

sucking) अभ्यासम् P Kāth.

to draw asunder ।I विकृष, विकर्षति,

विकृषति (विकृषते) TS, ŚBr, KātyŚr —

सम्प्रसृ caus सम्प्रसारयति, सम्प्रसारयते णिप्रसृ.

।II व्यायम्, व्यायच्छति लात्य.

to draw (as water) अभ्युह् M३h, etc.

to draw away ।I पराहृष् M३h —

व्यपहृष्, व्यपहृषति M३h, R — व्यपाहृष् M३h.

।II अवहृष् M३h, etc — आक्षिप्, आक्षिपति

M३h, etc — उदावह्, उदावहति ऽभृ, M३h

— उपहृष्, उपहृषति R —

उपाह, उपहरति, उपहरते MBh, BhP,

car - संकृष्, संकर्षति, संकर्षते

MBh, R — संखिद्, संखिदति

chUp — समाकृष् Caus समा-

कर्षयति Paucat — समाकृष्,

समाकर्षति Paucat-समुदावह,

समुदावहति Harire.

to draw away (from its

place) आ०५३, caus आ०५३ यति

(abl) caus, MBh 12.5814, Hariv

3036 to draw away with

one's self आकृष, आकर्षति

MBh, etc.

to draw back 1 I प्रतिसंह,

प्रतिसंहरति, प्रतिसंहरते MBh, kāv

- प्रसाह, प्रसाहरति Sāṅkhar,

MBh, etc.

1 II आयम्, आयच्छाति and

(ved) आयमति Mn, Yājñ, MBh,

BhP, etc — आवृत्, आवर्तते RV,

Śāṅkhśr — उपावृत् caus उपा-

वर्तयति Śrśr, MBh — प्रसभिधा,

प्रसभिदधाति, प्रसभिधत्ते BhP —

प्रसवगृह्, प्रसवगृह्णाति Maitr —

समाह, समाहरति, समाहरते Hariv.

to draw back (a missile)

विनिवृत् caus विनिवर्तयति MBh

to draw back one's garment

अवाचै RV 3.61.4 to draw

back (the ears) विकृञ्च caus

विकृञ्चयति R to draw breath

freely विश्वस्, विश्वासिति।cp

also विश्वसति, विश्वसते) MBh,

kāv, etc to draw by the

side of अनुसंवद् AV to draw

down निक्वृष, निक्वृषति 1S, 3B₂

— पराक्वृष MBh to draw

forth प्रक्वृष, प्रक्वृषति kāvāḥ,

MBh, etc — समुत्खन्, समुत्खनति,

समुत्खनते Prasaṇṇar to

draw forth from प्रसादा,

प्रसादने (abl) BHP — विनी,

विनराते (abl) RV to draw

furrows कृष् ८ 6 कृषति,

कृषते RV, AV, TS, SB, etc —

कृष् ८ कृषति rarely कृषते

RV 8.22.6, Lātṛy 5.1.4, Vait (ā),

R 3.4.12, BHP p कृषा).

to draw in 1 II निकुञ्च caus

निकुञ्चयति car — प्रसाह, प्रसा-

हरति Śārikhśr, MBh, etc —

विनियम्, विनियच्छति MBh —

संकुच (संकुञ्च) caus संकोचयति

MBh, Śrīr to draw into one's

power कृष् ८ कर्षति rarely

कर्षते Mn 2.215, MBh 4.20, R,

Pañcat to draw into the

right position आच्छ, आच्छति,

Snir to draw lines प्रातिस्,

प्रातिस्वति Heat व्यातिस्व,

व्यातिस्वति Cat to draw

lines in प्रातिस्व, प्रातिस्वति .

(acc) Mn 4.55 to draw

lines on प्रोहिस्व, प्रोहिस्वति

(acc) Amar to draw lines

with spittle निःशिव्, निःशिवति

निःशिवति Pa's.

to draw near 1 II आयम्,

आयच्छति and (ved) आयमति

caus आयामयति - आवृत्,

आवर्तते RV, Sānikhṇ - उत्सृ,

उत्सृजते (rarely उत्सृजति) kāth

— उपशब्द desid, उपाशिक्षाति —

उपसृप्, उपसर्पति, उपसर्पते

MBh, BkP, Hit — उपानो, उपानय

ति, उपानयते MBh 3, BkP 8 —

उपोह, उपोहति R — उपोह Pass

उपोह्यते MBh — प्रनक्ष, प्रनक्षति

प्रनक्षते RV 7.42.1 — समुपवृषति

R.

to draw near (e.g. an enemy's

town) उपास, उपास्ते, $\dot{S}Bz$, MBh,

Yājñ, Batt to draw near

one's self उपकृष्, उपकृषति,

Swr, BHP to draw near to

00

समुपनी, समुपनसति, समुपनयते

MBh, kār, VarBzS — उपसमूह,

उपसमूहति, उपसमूहते TS, $\dot{S}Bz$

to draw near to one's self

— उन्मृज् A

आकृष्य caus / to draw near

(to one's self) उपगृह्, उपगृह्णाति.

to draw off 1I अपकृष्य a 1

अपकर्षति --- अवकृष्य MBh, etc. 11.
(9800-)

1 II

आक्षिप्य, आक्षिपति MBh, etc.

to draw off (the surface of

best black (for dyeing) Col. 100.

a fluid) कृष्य caus फाणयति

13/89 22

(or पूणायति Vop) Lāty to draw

onwards प्रवह्, प्रवहति (Pān

1.3.38) RV, AitBr, ŚrS, R. ~~to~~

to 1I निष्कर्षति
draw out / निष्कर्ष, निष्कर्षति

ŚBr, MBh, ŚrS, Rājat caus

BhP — उह्, उहति, उहते MBh,

R — उह्, उहति, उहते —

उत्कर्ष sometimes उत्कर्षति,

उत्कर्षते.

1 II आभ्युद्ध MBh, etc -- उत्खन्,

उत्खनति Kaus, Kāṭhās, Bhatt -

उत्खिद्, उत्खिदति TS, AV, AitBr,

ŚBr, Kātyśr, AśvG₂ -- उद्ध, ,

उद्धृणीते -- कृष् ca कृष्णाति

Bhatt -- कृष् caus कर्षयाते

MBh 3 2307 -- निर्भृ RV 10.

68.8.9 — निरुप्, निरुम्पति

MaitrS — निर्ह, निरिरति, निरिरते

RV, etc — समभ्युद्, समभ्युद्गते

Sarav — समाकृष, समाकृषति

Pāṇcat.

to draw out (a sword from

its scabbard) उत्पृ, caus

उत्सारयति Prasannar to

draw out and twist (a

thread) सूज, सुजते TS, AV, SB₂,

S₂S ~~to~~ to draw out (eg.

a sword from the scabbard)

उद्धृ, उद्धृति MBh, B^hatt (esp) to

draw out fluids at seve-

ral times विगृह्, विगृह्णाति,

विगृह्णीते (ved also विगृह्णाति,

विगृह्णीते.

to draw out of 1 I व्युद्घृ,

व्युद्घरति (abl) Bhp.

1 II आकृष्, आकर्षति (abl) Vet

— निर्मथ्, निर्मन्थ, निर्मन्थाति,

निर्मन्थते RV, निर्मन्थाति, निर्मन्थते MBh,

निर्मन्थनाति Kath, MBh, Kar, Pur —

मोक्ष् ८ 10 (Shātip 33.57) मोक्षयति

(abl) Ait Br. / to draw out of

danger समभ्युद्, समभ्युद्गते MBh

to draw out of distress

समभ्युद्, समभ्युद्गते MBh to draw out ~~to~~ together समुद्, to

समुद्गति MBh to draw round

आवृत्, आवर्तते RV, Sāṅk^hś to

draw (scil. a carriage) and of

a horse) वह ८१ वहति, वहते Mh

8.146 to draw the reins

tight धृ (with रश्मीन्) MBh, धृ

(with प्रहारान्) Sak to draw

tight (the bowstring) समुत्कर्ष,

. 200. 67. 1000 .

समुत्कर्षति BLP to draw to and

88107

~~प्रो~~ तंस् caus तंसयति Vs 33.24

to draw together (a bow in

order to unstring it). संग्रह

(संग्रह) संगृह्णाति, संगृहीते (ved

generally संगृभ्णाति, संगृभ्णीते MBH

to draw to one's self कर्ष cl

कर्षति rarely कर्षते RV, AV, SB₂,

etc — आखिद्, आखिदात् RV 4.

25.7, AV, SB₂ to draw towards

~~प्रतिवह~~ प्रतिवहति RV, Hariv

-आवृत् caus आवर्तयति, आवर्तयते

— समाकृष्, समाकर्षति MBH to
draw towards at one time

समुपकृष्, समुपकर्षति R to
draw towards one's self आकृष्,

आकर्षति MBH, etc — प्रवृह, प्रवृहते

SBH — आयु (आयुवते RV 9.77.2)

— यु ८ 2 (Chātip 24.23) यौति

(ved also युते and cl 6 युवति,

युवते accord to Shatup 31.9

also cl 9 युनाति, युनीते) AV, TS, SB₂

— उपनी, उपनयति, उपनयते —

उपकृष्, उपकर्षति Swiss, BHP —

अभ्युपाकृष् BHP — आमुष् to draw

towards together. समुपकृष्,

समुपकर्षति R to draw up

निवन्ध, निवन्धाति Mn, Var, R, etc

उद्यु, उद्योति RV 6.57.6.73.2.6.5.5

— उपादा, उपादते MBh, Ragh, Kum

etc — उद्धृ, उद्धृति RV 3.30.17.6.

48.17, TS, ŚBr, Kātyśr, MBh —

उदञ्च caus उदञ्चयति Daś, Bālar

— उन्नी, उन्नयाति, उन्नयते RV 2.14.

9 VS, TS, ŚBr, etc — समुदञ्च,

समुद्व्यति Bham to draw up

(an army) सानिवेश् can

— निविश् can निवेशयति
Mishka

सानिवेशयति MABH to draw up

(an army) against प्रतिव्यूह

प्रतिव्यूहते (rarely प्रतिव्यूहति MABH

to draw up (as water from a

well) प्रोद्, प्रोद्हरति, प्रोद्हरते MABH,

Hariv, R — (eg. water) उपाज्य

उपाज्यति SB2 13 to draw up the

eyelids उन्मिष, रन्मिषति (but

once उन्मिषमाण MBh 9.3280),

kathas to draw up (troops)

युज् canis योजयति pass येज्यते

MBh, R, etc to draw upwards

द्यु द्यौ
उद्यु, उद्येति RV 6.57.6 TS 2.6.5.5

to draw water ग्रह द्रु १ गुणयति

गृह्णाति, गृह्णीते RV 8.64.10, VS 10.1,

TS 6, etc to draw (water) from

अधुद् AV 12.3.36 to draw well

out समुद्, समुद्गरति, समुद्गरते

Kauś, MBh; Kāv, etc to draw

well up समुत्कृष, समुत्कर्षति MBh

to draw with one's self

उपकृष, उपकर्षति R.

to draw together 1 T. समाकृष्,

समाकर्षति MBh, ङ — संकृष्,

संकर्षति, संकृषते AV, TS, kātyśr.

1 II उपसंह, उपसंहरति, उपसंहरते,

ŚBr, MBh, Pāṇcar, T, Prāt —

उपसमूह, उपसमूहति, उपसमूहते,

TS, ŚBr — संह, संहरति, संहरते

RV, etc — संग्रह् (संग्रह्), संग्रह्णाति

संगृह्णीते (ved generally संगृह्णाति,

संगृह्णीते) S.B. — संग्रहणी (only

संग्रहणी), Sindhās — समायम्,

समायच्छति समायच्छते TS, S.B.

— प्रतिसंह, प्रतिसंहरति, प्रतिसंहरते

Haris — संधा, संध्याति, संधत्ते

RV, etc — सम्भृ, सम्भरति, सम्भरते

RV 1.115.4. $\sqrt{1 \text{ III}}$ कृण्व ८ 1 caus

13205

38

कूणयति, कूणयते *Shatap* 33.15-35.

42.

(रस ह. ५)

35

perks

